

**DZIAŁALNOŚĆ HUFCA ZHP MYSŁOWICE
W LATACH 1923 - 2013**

OPRACOWANIE TEKSTU

Hm. Florian Strzemiecki

MYSŁOWICE 2013

Wstęp

Tematem niniejszego opracowania jest działalność Hufca w minionym 90-leciu.

Dzięki wspomnieniom Druha KORFANTEGO możemy się dowiedzieć o szczegółach działalności harcerzy w latach 1945 – 1949. *Moja harcerska przygoda* to tytuł Druha wspomnień. Dużo też informacji przekazała Druhna Aniela MUSZAŁA, komendantka hufca harcerek w latach 1948 – 1949 w swoim opracowaniu *Żeński Hufiec ZHP Mysłowice w latach 1945 – 1950*. Natomiast podstawę opracowania stanowi moja praca *70 lat działalności Hufca Mysłowice z 1993 roku*. Opracowanie składa się z kilku rozdziałów opisujących początki ruchu skautowego i harcerskiego w Polsce i na Górnym Śląsku, działalność hufca od 1923 do 1939 roku. Lata 1945 1949 oraz kilka uwag na temat Organizacji Harcerskiej ZMP. Kolejne rozdziały to działalność harcerzy po Krajowym Zjeździe Działaczy Harcerskich w Łodzi w 1956 roku. Lata pracy po II Walnym Zjeździe ZHP do XXVI Zjazdu w Warszawie w 1989 roku. Lata 90-te to okres transformacji ideowej, przejście związku z ideowo-wychowawczego na wychowawczy, zmiany w organizacji i w działaniach programowych. Ostatni rozdział opisuje harcerstwo Mysłowic w nowej rzeczywistości – podejmowane działania organizacyjne i programowe, udział w akcjach międzynarodowych (skautowych) i szkoleniowych. W końcu opracowania umieszczono wykazy instruktorów i komendantów hufca oraz notki biograficzne zasłużonych działaczy. Składam podziękowania tym, którzy przyczynili się do napisania i wydrukowania tej pracy.

CZUWAJ !

Spis treści

Wstęp	1
1. GENEZA I ROZWÓJ RUCHU SKAUTOWEGO I HARCERSKIEGO W POLSCE I NA GÓRNYM ŚLĄSKU	3
1.1. Powstanie i rozwój polskiego skautingu i harcerstwa.	4
1.2. Początki i rozwój ruchu harcerskiego na Górnym Śląsku.	12
2. POWSTANIE I DZIAŁALNOŚĆ HUFCA MYSŁOWICE DO 1939r.	18
2.1. Rozwój organizacyjny.	18
2.2. Działalność wychowawcza - formy pracy.	22
2.3. Lata II wojny światowej	25
3. WSPÓŁCZESNOŚĆ.....	27
3.1. Lata 1945 -1949	27
3.1.1 Hufiec męski	27
3.1.2 Hufiec żeński.....	32
3.2. Hufiec po Zjeździe Łódzkim	35
3.3. Lata pracy ideowo – wychowawczej 1960 – 1989.....	39
4. HARCERSTWO MYSŁOWIC W NOWEJ RRZECZYWISTOŚCI	49
4.1. Lata 1990 - 2003	49
4.2. Miniona dekada lata 2004 – 2013	53
5. DRUŻYNOWI I FUNKCYJNI HUFCA - INSTRUKTORZY, DZIAŁACZE	59
5.1. Wykaz instruktorów działających w hufcu	60
5.2. Notki biograficzne.....	65
5.3. Wykaz nazwisk Komendantów Hufca ZHP Mysłowice.	67
Podsumowanie.....	69
BIBLIOGRAFIA	70

1.GENEZA I ROZWÓJ RUCHU SKAUTOWEGO I HARCERSKIGO W POLSCE I NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SKAUTING to jeden z nurtów ruchu dziecięco - młodzieżowego, w którym działalność wychowawcza oparta jest wg Zasad systemu wychowawczego opracowanego na początku XX wieku przez gen. Roberta Baden - Powella. Skaut to członek organizacji skautowskiej, termin był używany zamiennie z określeniem harcerz. Obecnie tak oznacza się członków organizacji skautowych. Ideą ruchu skautowego były również doświadczenia z prób nad tworzeniem systemu wychowawczego organizacji młodzieżowych (Związek Kory Brzozowej), opartego na puszczalństwie i nawiązującego do tradycji indiańskiej. W końcu XIX w. opracowano pedagogiczne podstawy skautingu. Zakładały one wychowanie w duchu lojalności wobec państwa i narodu oraz apolityczność. Etyczną podstawą moralną były zasady głoszone przez religie. W 1907r. zorganizowano pierwszy eksperymentalny obóz na wyspie Brownesa /W. Brytania/, a w 1908r. ukazała się książka. Baden-Powella *Skouting for boys* (Skauting dla chłopców), w której wg Autora skauting powinien być szkołą wychowania obywatelskiego w kontakcie z przyrodą, powinien uzupełniać naturalne luki wychowania szkolnego przez rozwijanie charakteru, zdrowia i sprawiedliwości jednostki oraz jej wartości społecznej w codziennej służbie. Wskazując na źródła idei skautowej, autor przyznał, że zawarł w niej nie tylko własne pomysły, ale wzorował się także na zwyczajach i obrzędach różnych narodów i ludów, wykorzystując koncepcje filozofów i uczonych, a nawet reguły zakonów średniowiecznych rycerzy. W 1909 r. zasady wychowania skautingu chłopięcego zostały adoptowane do skautingu żeńskiego. Zainteresowanie, z jakim spotkała się ta książka, spowodowało rozpowszechnienie się ruchu. W Wielkiej Brytanii w 1910r. organizacja skautowa liczyła 100 tysięcy członków. Idee wychowawcze ruchu rozpowszechniały się w całej Europie do Polski dotarły w latach 1909-1910. Pierwsze wiadomości o skautingu docierają do Polski w 1909 r. Organizacja natychmiast zyskała akceptację rzeszy młodzieży. Proponowane przez Baden-Powella metody potraktowano jako nowy sposób wychowania żołnierzy, bojowników o niepodległość. Skautingiem szczególnie zainteresowało się Zarzewie – organizacja prowadząca przygotowania młodzieży polskiej do przyszłej walki. Kolejną organizacją propagującą idee skautingu był ruch etyczny Eleusis. Było to bractwo względnej dożywotnej wstrzemięźliwości od picia, palenia, hazardu i rozpusty, którą zachowywali bracia eleusisowie. Trzecią organizacją zainteresowaną skautingiem był Sokół, który wspólnie z pozostałymi organizacjami dążył do utworzenia polskiego skautingu. Dnia

26.II.1921r. grono nauczycielskie Sokoła lwowskiego podjęło uchwałę, domagającą się od władz stowarzyszenia zgody na wprowadzenie ruchu skautowego do Sokoła. Zgodę taką otrzymano od Przewodnictwa Związku Sokolego 28.II.1921r. W związku z tym 20.III.1921r. rozpoczął się pierwszy kurs skautowy. Następnie 25 maja powołano Sokolą Komendę Skautową i pierwsze cztery drużyny skautowe. Pracą skautową kierowało Związkowe Naczelnictwo Skautowe. Wielu przedstawicieli Eleusis i Zarzewia weszło w skład Związkowego Naczelnictwa Skautowego. Organizacje te oddziaływały wzajemnie na siebie, miały też wiele cech wspólnych, przejawiających się w ideale wychowania i obrzędach powstającego ruchu skautowego w Polsce. Przykładów potwierdzających tę tezę jest wiele np. harcerska rogatywka była rogatywką Sokoła podobnie jak harcerski druh. Hasło Czuwaj było zespoleniem skautowego Bądź gotów z sokolskim Czołem. Zarówno Zarzewie, Sokół, jak i Eleusis dostrzegały brytyjski wzór skautingu, jaki powinien być propagowany (po przystosowaniu go do warunków polskich) wśród młodzieży polskiej. Te trzy organizacje utworzyły harcerstwo oraz uczestniczyły w jego przemianach.

1.1.Powstanie i rozwój polskiego skautingu i harcerstwa.

Jednym z twórców polskiego skautingu jest Andrzej Małkowski (1888-1919), teoretyk harcerski, działacz polskich organizacji młodzieżowych i niepodległościowych. W 1909 roku otrzymał do przetłumaczenia klasyczny podręcznik twórcy skautingu *Scouting for boys*. Po zapoznaniu się z treścią Małkowski stał się entuzjastą i propagatorem skautingu na ziemiach polskich; traktował skauting jako nowy styl życia i metodę odrodzenia młodzieży. W latach 1909-1912 brał udział we wszystkich pracach mających na celu rozwój polskiego skautingu. W czasie pierwszego kursu skautowego (od 20 marca do 21 maja 1911r.) omawiał poszczególne rozdziały przygotowanego przez siebie podręcznika. W okresie kwiecień-lipiec 1911r. ukazała się arkuszami jego praca *Skauting jako system wychowania młodzieży* - pierwsza polska książka o skautingu. Małkowski wszedł w skład pierwszej Komendy Skautowej, następnie Naczelnej Komendy Skautowej we Lwowie. W październiku 1911r. rozpoczął wydawanie *Skauta*, który wkrótce zdobył niezwykłą poczytność. W 1913r. zorganizował wycieczkę skautową na III Wszechbrytyjski Zlot Skautów w Anglii, gdzie nad polskim obozem powiewała biało-czerwona flaga i używano nazwy kraju wymazanego z mapy świata. Za wybitne zasługi otrzymał od R. Baden-Powella skautowy medal *Za Zasługi*.

Dnia 1 grudnia 1916r. wszystkie organizacje działające w byłym zaborze rosyjskim zwołują wspólny zjazd w Warszawie, na którym postanawiają się zjednoczyć. Przyjmują nazwę Związek Harcerstwa Polskiego, Krzyż Harcerski i Lilijka jako odznaki organizacyjne. Skauting polski (w zaborze rosyjskim już harcerstwo), usamodzielnia się wychodząc spod nadzoru i opieki innych organizacji. Z kolei 1 listopada 1918r. w Lublinie odbywa się Zjazd przedstawicieli wszystkich polskich ośrodków, który jednoczy ruchy skautowe. Po odzyskaniu niepodległości, na bazie powstałego w Galicji Związku Harcerstwa Polskiego, rozpoczęło się scalanie organizacji skautowych z terenów odrodzonej Rzeczypospolitej. Dnia 10 sierpnia 1919 r. Naczelna Rada Harcerska ogłasza Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie oparte na tekstach z 1911r. – przyrzeczenie: Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Ojczyźnie, nieść chętną pomoc bliźnim, być posłusznym prawu harcerskiemu.

Prawo:

1. Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki.
2. Na słowie harcerz polegaj jak na Zawiszy.
3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
5. Harcerz postępuje po rycersku.
6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.
7. Harcerz jest karny i posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym.
8. Harcerz jest zawsze pogodny.
9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach, nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.

Proces ten zakończył I Walny Zjazd w dniach 31 grudnia 1920 – 2 stycznia 1921 r., który zatwierdza treść Prawa i Przyrzeczenia oraz odznaczenia harcerskie. Powstały w ten sposób Związek Harcerstwa Polskiego liczy 30 tys. członków był jedną z pierwszych ogólnopolskich ponad dzielnicowych organizacji, największą i najsilniejszą organizacją młodzieżową w okresie międzywojennym.

Działalność przedwojennego harcerstwa wieńczy odbywający się w dniach 11-25.VII.1935r. w Spale Zlot Jubileuszowy z udziałem 15 tys. Harcerzy i ponad 7,5 tys. Harcerek oraz delegacji harcerstwa zagranicznego i delegacji organizacji skautowych łącznie

ponad 25 tys. Osób. W programie były harce i pokazy specjalności chorągwi oraz biegi harcerskie i ćwiczenia.

W latach 1928-1939 ukazuje się pismo przeznaczone dla młodzieży harcerskiej „Na tropie”. Pismo było bogato ilustrowane, do niektórych numerów dołączano wkładki. Redakcja kładła nacisk na szerzenie patriotyzmu, zachęcała do pracy dla dobra narodu. Dużo uwagi poświęcano publikowaniu aktualnych informacji z życia harcerstwa w kraju i zagranicą. Prezentowano w nim prace wybitnych publicystów i pisarzy.

Po wybuchu II wojny światowej Związek Harcerstwa Polskiego 27.IX.1939r. przechodzi do działalności konspiracyjnej jako „Szare Szeregi”. Decyzję o przejściu do konspiracji podjęto na spotkaniu kierownictwa Związku w Warszawie, zachowując podział na dwie organizacje: męską „Szare Szeregi” i Żeńską Organizację Harcerek. Do najwybitniejszych akcji „Szarych Szeregów” zalicza się:

- akcję pod Arsenalem - 26.III.1943r.
- akcję pod Celestynowem - 20.V.1943r.
- zamach na Kutscherę - 01.II.1944r.
- zamach na Koppego - 11.VII.1944r.
- walki batalionów „Zośka” i „Parasol” w powstaniu warszawskim, które trwały 63 dni.

Działalność harcerską w latach 1944-1950 legalizowało Zarządzenie Kierowników resortu Administracji Publicznej i Oświaty z dnia 30.XII.1944r. o przywróceniu do życia Związku Harcerstwa Polskiego Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności Publicznej. Na czele stała Tymczasowa Rada Harcerstwa. Większość drużyn powstała samorzutnie, niektóre z inicjatywy Związku Walki Młodych, Organizacji Młodzieżowej Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego i resortu Oświaty. Związek był organizacją mocno podkreślającą swój dawny harcerski rodowód, dysponując bogatym dorobkiem metodycznym – organizacyjnym, piękną kartą z okresu II wojny światowej.

W sierpniu 1945r. odbyła się pierwsza Centralna Akcja Szkoleniowa pod patronatem B. Bieruta. Władze Związku są tymczasowe, rozpoczynają się przygotowania do Zjazdu, który ma zatwierdzić nowy statut ZHP, Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie. Termin zwołania Zjazdu wyznaczono na maj 1947r. W czerwcu 1946r. odbywa się w Szczecinie Zlot pod hasłem „Trzymamy straż nad Odrą”, który kończy się starciem ZWM i UB z ZHP. Są

pretensje władz państwowych o przyjęcie przedwojennego tekstu Prawa i Przyrzeczenia na Zjeździe ZHP. Związek stał się organizacją atrakcyjną dla młodzieży; w lipcu 1946r. liczył 225 tys. członków. Nad harcerstwem zaczynają zbierać się czarne chmury. W grudniu 1948r. narada komendantów chorągwi nie mających związku z działalnością przedwojenną uchwala rezolucję *...zrywamy ze wszystkimi pozostałościami wychowania skautowego i harcerskiego, które są odbiciem ustroju kapitalistycznego i chcemy naszą robotę wykonywać na zasadach wychowania socjalistycznego...*

Na początku 1950r. prezydium ZG ZMP podejmuje uchwałę o przyjęciu kierownictwa nad ZHP. Organizacja przestaje istnieć, część schodzi do podziemia, które pod koniec 1950r. zostało rozgromione.

Wraz ze zmianami modelu polskiego ruchu młodzieżowego, ZHP w 1950r. został przeobrażony w Organizację Harcerską Związku Młodzieży Polskiej. Prawie sześć lat trwała przerwa w działalności Związku Harcerstwa Polskiego.

W połowie lat 50-tych zaczyna się odwilż; tragiczny poznański czerwiec 1956r., potem październik. Kryzys ogarnia także OH ZMP, rodzi się trwająca kilka miesięcy OH PL. W dziele odnowy uczestniczą przede wszystkim przedwojenni harcerze i instruktorzy. Dnia 10.02.1956r. zapada decyzja o reaktywowaniu ZHP i powołaniu Naczelnej Rady Harcerskiej. Odrodzony Związek Harcerstwa Polskiego powstał na Krajowym Zjeździe Działaczy Harcerskich w dniach 8-10.12.1956r. w Łodzi. Nawiązując do postępowych nurtów harcerstwa polskiego, jest patriotyczną, ideowo-wychowawczą, społeczno-polityczną, świecką, dobrowolną, samodzielną i samorządną organizacją dzieci, młodzieży i dorosłych.

Kolejne lata przynoszą ciekawe inicjatywy takie jak: powstanie harcerskich drużyn wiejskich, Rady Przyjaciół Harcerstwa, powstanie drużyn „Nieprzetartego Szlaku”, Akcja „Frombork 1001”, „Bieszczady 40”. W roku 1964 na III Zjeździe ZHP zmienione zostaje Prawo i Przyrzeczenie harcerskie. W roku 1973 powstaje Harcerska Służba Polsce Socjalistycznej jako program dla harcerzy w szkołach ponadpodstawowych. W 1981r. harcerstwo szkół ponadpodstawowych wraca do programu Harcerstwa Starszego. W latach 80-tych w wyniku przemian społeczno-politycznych powstają nowe organizacje harcerskie. W końcu lat 80-tych w Polsce działało pięć organizacji: Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Związek Harcerstwa Polskiego 1918, Polska Organizacja Harcerska, Stowarzyszenie Harcerskie „Zawisza” i Związek Harcerstwa Polskiego.

Obradujący w marcu 1989r. IX vel XXVI Zjazd Związku Harcerstwa Polskiego starał się podjąć wyzwania rzucone ze strony pozostałych organizacji. Chodziło o zmiany ideologiczne w ZHP. Zjazd po burzliwej dyskusji i po kilkukrotnej zmianie zapisu treści proponowanego statutu, przyjął (rewolucyjne jak na ten czas) rozwiązania. W zapisie statutowym zrezygnowano z kierowniczej roli PZPR oraz PRL-u. Charakter Związku został określony jako patriotyczne, obywatelskie, ideowe, wychowawcze, społeczne, dobrowolne, i samodzielne stowarzyszenie – organizację zuchów, harcerzy, harcerzy starszych i instruktorów ZHP, samorządnie i demokratycznie decydujące o swoich celach, metodzie, programie i sposobie realizacji oraz władzach i strukturze organizacyjnej. ZHP, kieruje się humanistycznym normami moralnymi, kształtuje postawy szacunku dla każdego człowieka, przestrzega zasad tolerancji światopoglądowej, uznając światopogląd za sprawę osobistą członka Związku. Zjazd ten rozpoczął kampanię wokół powrotu ZHP do struktur światowego skautingu. Przyjęty na XXVIII Zjeździe Statut charakteryzował Związek jako: wychowawcze, patriotyczne, dobrowolne i samorządne stowarzyszenie zuchów, harcerzy, harcerzy starszych oraz działaczy i instruktorów harcerskich.

Wychowanie w ZHP opiera się na humanistycznych normach moralnych wywodzących się z uniwersalnych, kulturowych i etycznych wartości chrześcijaństwa, kształtujących postawy szacunku wobec każdego człowieka uznając światopogląd za sprawę osobistą każdego członka Związku. ZHP upowszechnia i umacnia w społeczeństwie fundamentalne harcerskie zasady: wolności, prawdy, sprawiedliwości, demokracji, samorządności i braterstwa. Zmieniona zostaje rota Przyrzeczenia Harcerskiego w dwóch wersjach:

- służby Bogu i Polsce,
- służby Polsce i dążeniu do Prawdy i Sprawiedliwości.

XXVIII Zjazd ZHP w Bydgoszczy dokonuje zasadniczych zmian statutu, Prawa i Przyrzeczenia oraz zobowiązuje Naczelnika do podjęcia starań o przyjęcie ZHP w skład WOSM. Inne organizacje harcerskie oprócz ZHP to: Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej (w końcu 1992r. połączony z ZHP-1918), Polska Organizacja Harcerska z siedzibą w Koninie, Stowarzyszenie Harcerstwa Katolickiego „Zawisza” i kilka innych.

W sierpniu 1993r. Prezydent RP został Honorowym Protektorem ZHP, nawiązując tym samym do przedwojennych tradycji Protektoratu. 10.06.1995r. odbył się Nadzwyczajny Zjazd ZHP, który dokonał zmian w statucie, umożliwiającym wejście ZHP w skład WOSM.

Najważniejsza z tych zmian to pozostawienie jednej rotę Przymierzenia Harcerskiego. Określono Związek Harcerstwa Polskiego jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną.

ZHP jest wychowawczym, patriotycznym, dobrowolnym i samorządnym stowarzyszeniem zuchów harcerzy, harcerzy starszych oraz instruktorów i działaczy, otwartym dla wszystkich bez względu na pochodzenie, rasę czy wyznanie. Wychowanie w ZHP opiera się na normach moralnych, kulturowych i etycznych wartościach chrześcijańskich, kształtuje postawy szacunku w wobec każdego człowieka, uznając system wartości duchowych za sprawę osobistą każdego członka Związku. W sierpniu 1995r. w 60-tą rocznicę Złotu w Spale, odbył się w Zegrzu pod Warszawą Światowy Zlot Harcerstwa Polskiego. Wzięło w nim udział ok. 7 tys. harcerzy z ZHP – ZHP za granicami oraz skautów z całego świata. Dnia 17 stycznia 1996r. ZHP powrócił formalnie do światowej organizacji ruchu skautowego *”formalnie, bo w rzeczywistości czuliśmy się zawsze skautami, także wtedy, kiedy kontakty środowisk harcerskich mogły być tylko nieoficjalne, kiedy było ich stosunkowo niewiele”* - powiedział Naczelnik ZHP hm. Ryszard Paclawski. Zaproszony przez ZHP sekretarz generalny WOSM dr Jacques Moreillau miał okazję przyjrzeć się bezpośrednio polskiemu harcerstwu i był bezpośrednio zainteresowany działaniami zmierzającymi do powrotu ZHP do WOSM. Jego zdaniem najlepsze mimo tak wielu zmian, jak również to, że ZHP jest drugą, co do wielkości organizacją skautową w Europie. Sekretarz generalny stwierdził również, że: *„Współczesny skauting rozwiązuje też inne problemy społeczeństwa, takie jak narkotyki, egocentryzm, brak wymiaru duchowego. Skauting daje umiejętności pracy w zespole poprzez system zastępowy, proponuje to co jest bardziej zabawne i pełne przygody. Proponuje naturę nie tylko jako coś, co musi być chronione, ale jako miejsce, które jest jednocześnie nauczycielem i wychowawcą, celem poszukiwania wymiaru duchowego w każdym z nas. Skauting daje odpowiedzi na wiele problemów dzisiejszego społeczeństwa. Jeśli chcemy rosnać musimy być przekonani o prawdziwości tego w naszym gronie, ale powinniśmy też wyjść na zewnątrz, przekonać do tego innych.*

Celem skautingu nie jest tylko stawianie na swą jakość, rozwijając się do wewnątrz, ale też wychodzenie na zewnątrz, pozyskiwanie coraz szerszych kręgów społecznych, uświadamianie im, że skauting przynosi rozwiązanie istotnych problemów społecznych.

Z przyjemnością widziałbym waszą kandydaturę na gospodarza światowego Jamboree w 2011r. To byłby piękny znak odrodzenia się ZHP” – powiedział na zakończenie spotkania sekretarz generalny WOSM.

ZHP jest członkiem światowej rodziny skautowej zrzeszonej w Światowej Organizacji Ruchu Skautowego (WOSM) i Światowym Stowarzyszeniu Dziewcząt Przewodniczek i Dziewcząt Skautek (WAGGGS), działa zgodnie z zasadami, celami i metodą wprowadzoną przez Roberta Baden-Powella i rozwiniętą przez Andrzeja Małkowskiego.

Osiągnięcia programowe lat dziewięćdziesiątych, to: stworzenie Programu Harcerstwa Starszego, rozwój ruchu żeńskiego, działania ekologiczne.

W strategii rozwoju ZHP na lata 2000-czne zapisane jest, że podstawowym celem harcerstwa jest wspieranie wychowania młodego człowieka w oparciu o wartości zapisane w Obietnicy i Prawie Harcerskim oraz w budowanej przez 100 lat kulturze organizacji. ZHP ma więc charakter wspólnoty, w której zuch, harcerz, instruktor, działając we wspólnocie wybiera własną drogę realizacji harcerskich ideałów. Siłą harcerstwa było i jest trafne odczytywanie aktualnych wyzwań i program, odpowiadający zmieniającym się potrzebom społecznym. Wychowawczy charakter organizacji opiera się na idei samowychowania i polega na określaniu celów wychowawczych bezpośrednio w drużynach i gromadach, przez ich członków, wspieranych przez odpowiednio przygotowanych drużynowych. Cele te wypływają z ciągłej i uważnej analizy misji ZHP wartości wynikających z charakteru, tradycji oraz kultury organizacji – swoistego kodeksu postępowania, symboli, obyczajów i stosunków międzyludzkich, potrzeb i aspiracji dotyczących problemów społecznych. O jakości wychowawczego charakteru organizacji decyduje świadoma realizacja celów wychowawczych jednostki, czyli wyboru własnej drogi rozwoju i systemu wartości oraz budowanie i realizacja celów wspólnoty harcerskiej, wspierana przez odpowiednio przygotowane propozycje programowe.

Istotą harcerskiego działania jest przede wszystkim pełna realizacja ideału harcerskiej służby, rozumianej jako :

- służba Bogu - wynikająca z osobistego stosunku do duchowych wartości życia - takich jak, miłość, prawda, dobro, sprawiedliwość, wolność, piękno, przyjaźń, braterstwo, wiara, nadzieja, lojalność wobec religii, która je wyraża i akceptacji obowiązków, które z niej wynikają,

- służba Polsce - wynikająca z poczucia przynależności do wspólnoty narodowej i kulturowej, miłości Ojczyzny, poczucia dumy i godności narodowej, szacunku dla państwa i jego historii,
- służba sobie i innym – wynikająca z osobistej odpowiedzialności za indywidualny rozwój i z osobistego stosunku do społeczeństwa, poczucia odpowiedzialności za rodzinę, lokalną społeczność, kraj i cały świat, a także z szacunku dla innych i do świata przyrody.

Harcerstwo dąży do osiągnięcia celu wychowawczego za pomocą metody wychowawczej. Metoda harcerska jest ciągle aktualna i ma swoje miejsce wśród nowoczesnych koncepcji wychowania. Cechy harcerskiej metody to: pozytywność, indywidualność, wzajemność oddziaływań, dobrowolność, i świadomość celów, pośredniość i naturalność – określają charakter działania organizacji. Szczególne znaczenie dla jakości pracy wychowawczej w ZHP ma – obok atrakcyjnego programu – świadome i konsekwentne stosowanie harcerskiej metody. Jej znajomość i umiejętność stosowania jest podstawowym obowiązkiem każdego instruktora.

Organizacyjna tożsamość Związku Harcerstwa Polskiego wyrasta z zawsze obecnego w harcerstwie patriotyzmu i szczególnej roli, jaką harcerstwo odegrało w historii Polski. Harcerstwo doceniało też rolę rzetelnej edukacji młodzieży. W nauce i chęci doskonalenia się widziało szansę na lepsze życie młodego pokolenia i szybki rozwój Polski. Harcerstwo istotną wagę przywiązuje do rozumienia spraw i zadań odrodzonego Państwa Polskiego, poczucia obowiązków i cnót obywatelskich oraz gotowości do poświęceń dla dobra ogółu. Nie jest zatem dziełem przypadku, że na skautowej lilijce, noszonej przez harcerzy, umieszczono litery ONC – Ojczyzna, Nauka, Cnota, a słowo Czuwaj stało się zawołaniem harcerzy.

Obecnie w Polsce demokratycznej i pluralistycznej konieczne jest zachowanie powszechnego i otwartego charakteru harcerstwa, dostępnego dla wszystkich młodych ludzi bez względu na pochodzenie, rasę czy wyznanie. Harcerstwo to także wychowanie w bezpośrednim kontakcie z przyrodą, rozbudzające wrażliwość na jej piękno i odczuwanie silnej więzi, to tak potrzebne dzisiaj przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i kształtowanie postaw proekologicznych. Aby skutecznie realizować swe cele, Związek jest samodzielnym stowarzyszeniem, niezależnym ideowo i organizacyjnie od partii i organizacji politycznych. Związek aktywnie uczestniczy w życiu publicznym i pełni funkcję rzecznika

spraw dzieci i młodzieży oraz ważnych problemów społecznych, mających wpływ na wychowanie i sytuację młodych ludzi.

W realizacji tak zapisanych zasad funkcjonowania ZHP najważniejsze jest wyzwanie, by każdy harcerz i instruktor, każda drużyna i cała harcerska wspólnota, by wszyscy byli :

- **czytelnii** – poprzez wyznawane, oparte na Prawie i Przyrzeczeniu Harcerskim ideały, autentyczne postawy zgodne z naszym systemem wartości, podejmowanie odpowiedzialności za siebie, rodzinę, przyjaciół i najbliższe otoczenie oraz aktualną ofertę wychowawczą, odpowiadającą potrzebom, aspiracjom młodego pokolenia
- **widoczni** – poprzez społeczną wrażliwość, gotowość do podejmowania służby na rzecz rodziny przyjaciół, szkoły, osiedla, gotowość do zmiany siebie i tym samym najbliższego otoczenia.
- **otwarcii** – poprzez bycie partnerami, poszukiwanie partnerów w wychowaniu młodego człowieka na aktywnego, odpowiedzialnego zaradnego obywatela, poszanowanie dla czyjejs odmienności i różnorodności poglądów, stwarzanie szansy przynależności do ruchu każdemu, kto deklaruje przestrzeganie harcerskich zasad.

1.2. Początki i rozwój ruchu harcerskiego na Górnym Śląsku.

Na zajętych jeszcze przez zaborcę ziemiach polskich, w tym głównie na Śląsku, metoda harcerska okazała się bardzo przydatna do konspiracyjnego wychowania żołnierzy i młodzieży do walki o niepodległość. Już w 1913r. powstały na Górnym Śląsku, a konkretnie w Piekarach – Szarleju oraz w Królewskiej Hucie (obecnie Chorzów) pierwsze drużyny skautowe założone przez Teodora Ludygę. Nieco wcześniej, bo w 1912r. powstała pierwsza drużyna skautowa na Śląsku Cieszyńskim (w Orłowej). W Opolu natomiast powstało Towarzystwo Skautów Polskich, w skład, którego weszły trzy jednostki – drużyny. W I powstaniu śląskim harcerze śląscy udziału brać nie mogli bo w tym czasie na Górnym Śląsku nie było jeszcze drużyn harcerskich. W szeregach powstańczych znaleźli się natomiast harcerze z Zagłębia Dąbrowskiego, którzy walczyli wraz z oddziałami powstańczymi w Dąbrówce Małej, Szopienicach, Mysłowicach, Słupnej.

W marcu 1920 r. utworzony przy Naczelnictwie ZHP Wydział Plebiscytowy zorganizował w Warszawie kurs dla przyszłych Kierowników pracy harcerskiej na Śląsku. Na kurs pojechało 12 młodych Ślązaków. Już w kwietniu 1920r. powstały kolejne drużyny harcerskie: w Siemianowicach, Szczygłowicach w Knurowie, prowadzone przez świeżo przeszkolonych instruktorów. Młodej organizacji początkowo nadano nazwę „Harcerstwo Polskie – Pogotowie Młodzieży”. W drugim członie tej nazwy mieściły się główne zadania Harcerstwa Śląskiego.

Traktat pokojowy kończący I wojnę światową w Wersalu zawierał postanowienie, że o losach Górnego Śląska zdecydować miał plebiscyt. W lutym 1921r. utworzony został Polski Komisariat Plebiscytowy w Bytomiu, na jego czele, jako Polski Komisarz Plebiscytowy stanął Wojciech Korfanty. Polski Komisariat Plebiscytowy postanowił rozszerzyć ilość i działalność organizacji młodzieżowych. W tym celu zorganizowano przy Wydziale Wychowania Fizycznego Sekcję Harcerską. Sekcja ta jednak nie spełniła swojego zadania i uległa rozwiązaniu. W miejsce rozwiązanej sekcji utworzono Inspektorat Harcerski. Inspektorem został wychowanek drużyn lwowskich Miłosz Sołtys. Z chwilą włączenia się do pracy instruktorów przydzielonych do pomocy Sołtysowi zaczęła się systematyczna działalność organizacyjna i wychowawcza oraz propagandowa. Głównymi zadaniami harcerstwa śląskiego w tym czasie były: propaganda polskości i podtrzymywanie w społeczeństwie nastrojów przychylnych Polsce i przygotowanie się poprzez szkolenie do uczestnictwa w działaniach zbrojnych. Dalsze zadania to popularyzacja pieśni polskiej, organizowanie przedstawień amatorskich, ochrona wieców, lokali i działaczy polskich, opieka nad reemigrantami – Polakami, działalność wywiadowcza (wykrywanie tajnych magazynów broni), zajęcia z zakresu metodyki harcerskiej, np. przygotowania do prób na stopnie harcerskie.

Inspektorat Harcerski pełnił funkcje o charakterze ogólnym – organizacja, programowanie, finanse, wydawnictwa harcerskie i inne, natomiast własną pracę w drużynach prowadziły sekcje. Obszar Górnego Śląska, szczególnie jego południowo-wschodnią część, na której liczba drużyn była największa, podzielono na okręgi pokrywające się z obszarami powiatów. Na czele każdego okręgu stał instruktor harcerski. Instruktorzy powiatowi mieli obowiązek zakładania nowych drużyn, prowadzenie pokazowych zbiórek oraz wizytowanie drużyn samodzielnie pracujących. Organizowana była również praca w drużynach żeńskich, ilość przybyłych na Śląsk z innych regionów druhen była znaczna, co umożliwiało części z nich bezpośrednią pracę w drużynach. W drugiej połowie 1920r. młodzież górnośląska

nabrała większego przekonania do organizacji harcerskiej, zaczęła liczniej do niej wstępować, chociaż nie przyjmowano w szeregi harcerskie młodzieży i dzieci ze szkół podstawowych. Ponieważ do szkół średnich uczęszczała młodzież niemiecka, szeregi harcerskie zapełniła głównie młodzież robotnicza, rzemieślnicza i chłopska. Z niej też wywodzili się kierownicy pracy harcerskiej w drużynach. Szybki rozwój drużyn harcerskich i szczupłość grona instruktorskiego postawił przed inspektoratem sprawę szkolenia nowych kadr kierowniczych. Wyłoniła się potrzeba organizowania kursów instruktorskich. Pierwszy kurs męski odbył się w Czarnym Lesie w okresie od 14 do 21 sierpnia 1920r. Brało w nim udział 21 uczestników. Jego program obejmował podstawowe dziedziny pracy harcerskiej.

W nocy z 19 na 20 sierpnia 1920r, wybuchło II powstanie śląskie, które objęło znacznie większy obszar niż pierwsze (powiaty: pszczyński, rybnicki, katowicki, bytomski, zabrzański, tarnogórski, gliwicki i część lublinieckiego). Wśród walczących powstańców znaleźli się wszyscy starsi harcerze drużyn działających na obszarze objętym powstaniem. Harcerze brali udział w walkach z bronią w rękę, natomiast harcerki pełniły służbę w jednostkach pomocniczych jako sanitariuszki, łączniczki i grupy gospodarcze.

Po zakończeniu powstania ZHP wznawia na krótko przerwana działalność. Powstały nowe drużyny w Załężu, Tychach, Kochłowicach – drużyny męskie, Bielszowicach, Orzegowie, Lipinach Śląskich – żeńskie. Wznowiona zostaje również praca szkoleniowa. Inspektorat Harcerski organizuje w Patoce szereg kursów instruktorskich dla kadry męskiej i żeńskiej. Intensywna praca instruktorów i nowo wyszkolonych kierowników pracy harcerskiej szybko przyniosła efekty. ZHP rozrastał się, pogłębiała się praca programowa. Harcerki i harcerze uczestniczyli w kursach nauczycielskich, a po utworzeniu szkolnictwa polskiego na Górnym Śląsku (1922r.) zasilali kadry nauczycielskie. Zorganizowano także liczne kursy sanitarne pod kierunkiem doktora Maksymiliana Wilimowskiego i doktora Emila Cyronia. Wyszkolone harcerki- sanitariuszki znalazły się w III powstaniu śląskim w oddziałach sanitarnych.

Dnia 20 listopada 1920r. odbył się pierwszy zlot harcerstwa śląskiego w Bytomiu, na który przybyło 568 harcerek i 496 harcerzy z 27 środowisk oraz 30 zaproszonych gości całego kraju. Ważnym czynnikiem inspirującym pracę w drużynach harcerskich był dwutygodnik *Harcerz Śląski*. Pierwszy numer ukazał się 1 listopada 1920r. Numer ten oprócz tematyki harcerskiej i narodowej zawierał również dział sprawozdawczy i literacki. Czasopismo było chętnie czytane również przez młodzież nieharcerską. Pod koniec 1920r.

działało na Górnym Śląsku 67 drużyn żeńskich i 60 drużyn męskich liczących łącznie 4641 harcerek i harcerzy. Doliczyć do tego należy drużyny skautowe działające w powiatach: opolskim, prudnickim i kozielskim.

W historii harcerstwa na Górnym Śląsku bardzo ważnym okazał się dzień 20 marca 1921r. - dzień plebiscytu, w którym ludność miała zdecydować o losach tej ziemi. Harcerze i harcerki pełnili codzienną ofiarną służbę harcerską, pracowali w biurach polskich komitetów plebiscytowych, przypominali mieszkańcom o głosowaniu, dowozili do lokali wyborczych osoby chore i ułomne oraz strzegli porządku i bezpieczeństwa. Harcerki opiekowały się dziećmi, pracowały w kuchniach zorganizowanych na ten dzień oraz obsługiwały punkty sanitarne opatrując rannych i pobitych. Nastroje ludności polskiej stawały się coraz bardziej gorączkowe. Komisarz plebiscytowy zwołał na naradę przywódców ludności polskiej, na której podjęto decyzję zbrojnego rozstrzygnięcia losów Górnego Śląska. Wybuch III powstania śląskiego poprzedził generalny strajk rozpoczęty dnia 2 maja 1921r. Powstanie rozpoczęło się o godz. 2.00 dnia 3 maja. Wojska powstańcze zajęły w ciągu siedmiu dni obszar w granicach „linii Korfatego”. Po zajęciu tego obszaru powstańcy zaniechali dalszych działań zbrojnych i przeszli na pozycje obronne. W szeregach powstańczych znaleźli się wszyscy zdolni do walki harcerze. Członkowie ZHP utworzyli specjalny oddzielny batalion dowodzony przez Inspektora Harcerskiego Miłosza Sołtysa, wszedł on w skład pułku gliwicko – toszeckiego. Innymi formacjami były oddziały uformowane w miejscach zamieszkania. W walkach powstańczych brały udział całe drużyny, w których znajdowali się harcerze pełnoletni. W III powstaniu śląskim liczny był udział harcerzy ochotników, którzy przybyli na Śląsk nielegalnie z Sosnowca, Czeladzi, Częstochowy, Warszawy, Krakowa, Radomia, Łodzi, Poznania, Lwowa i wielu innych miejscowości. Harcerki, które zostały przeszkolone na kursach sanitarnych, służyły w oddziałach sanitarnych na froncie oraz w szpitalach polowych. Inne służyły w łączności oraz w administracji. Wielu harcerzy poległo na polu chwały, ale do dnia dzisiejszego nie ustalono ich pełnej liczby.

Po odzyskaniu niepodległości w 1922r. na terenie ziemi górnośląskiej zostało utworzone województwo śląskie. Wobec takiej możliwości dotychczasowi działacze harcerscy z okresu walk o wyzwolenie Śląska poczynili starania o utworzenie na terenie województwa chorągwi harcerskich zrzeszających harcerzy działających w okręgach, powiatach. I tak na terenie województwa powstała Chorągiew Śląska Harcerzy działająca w latach 1922 – 1939, której siedzibą były Katowice. Rok 1923 okazał się przełomowy, powstały pierwsze związki drużyn – hufce: w Katowicach, Mysłowicach, Królewskiej Hucie,

Brzezinach Śląskich, Rybniku, Świętochłowicach oraz Rudzie Śląskiej. Znaczny wzrost liczby drużyn spowodował powstanie w następnych latach hufców: w Bielsku, Pszczynie, Nowej Wsi, Tarnowskich Górach, Rydułtowach i Lublińcu. W 1939r. chorągiew liczyła 16113 członków. W okresie II wojny światowej chorągiew prowadziła działalność konspiracyjną w ramach Szarych Szeregów jako „Ul Huta”.

Po wojnie i wyzwoleniu na terenie województwa śląsko – dąbrowskiego działa w latach 1945 – 1949 Śląsko – Dąbrowska Chorągiew Harcerzy, która przejęła tradycje Chorągwi Zagłębiowskiej i Śląskiej oraz śląskich hufców w Niemczech. Rok 1945 był rokiem 25-lecia istnienia na Śląsku Związku Harcerstwa Polskiego. Z tej okazji zorganizowany został w Katowicach zlot Śląskich Hufców ZHP, na którym gościły także hufce z innych regionów Polski, także bohaterskie Hufce Warszawskich Harcerzy, uczestników Powstania Warszawskiego. W 1947r. chorągiew liczyła 26545 harcerzy. Komendantem w latach 1945-1949 Wojciech Niederliński, w 1949r. Chorągiew Harcerzy połączono z Chorągwią Harcerek, siedzibą pozostały Katowice. Chorągiew obejmowała obszary Śląska Opolskiego.

W latach 1950 – 1956 na terenie województwa działa Organizacja Harcerska ZMP i Organizacja Harcerska PL. Działalność tychże organizacji zakończył Łódzki Zjazd Działaczy Harcerskich.

Chorągiew Katowicka utworzona została na przełomie 1956/1957r. Kontynuuje tradycje Śląskiej, Zagłębiowskiej i Śląsko-Dąbrowskiej Chorągwi Harcerek i Harcerzy. Ogólne ramy działalności programowej stwarzał od lat 50-tych program „Harcerskiej Służby Ziemi Śląskiej”, wiązany z wymogami odznaki chorągwianej, rozwijany w formie kampanii chorągwianej. „Na 20-lecie PRL meldujemy Ci Śląsku”. W latach 1964-65 z okazji 20-tej rocznicy wyzwolenia województwa oraz powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Macierzy zainicjowano kampanię pod hasłem „Szlakiem zwycięstwa”. Chorągiew zwracała szczególną uwagę na tworzenie i rozbudowę stałych baz i ośrodków obozowych w ramach Akcji Letniej „Zamonit”, „Klimczok”, „Rodło”. Do czasu reformy administracyjnej w 1975r. chorągiew liczyła 20 hufców. W 1981r. została ogłoszona kampania „Harcerski Pomnik”, związana z gromadzeniem pamiątek czynu harcerskiego w latach II wojny światowej oraz udziałem w budowie „Pomnika ku czci Harcerek i Harcerzy Chorągwi Śląskiej poległych w latach 1939 – 1945”. We wrześniu 1983r. pomnika został odsłonięty na Rynku w Katowicach. W 1984r. Chorągiew Katowicka liczyła 172.600 zuchów, harcerzy i instruktorów, w Harcerskie Akcji Letniej udział wzięło 47 tys. uczestników.

Głębokie przemiany społeczne, administracyjne i gospodarcze jakie zachodzą w latach 90-tych w naszym społeczeństwie, mają znaczący wpływ na funkcjonowanie również naszej chorągwi, która od 09.01.1999r. funkcjonuje jako Śląska Chorągiew Związku Harcerstwa Polskiego. W działalności programowej podejmowany był program wychowanie ekologiczne „Woda jest życiem”. Program przybliżenia problematyki osób niepełnosprawnych „Odkrywcy nieznanego świata”. Program przygotowania członków ZHP do świadomego i aktywnego korzystania z zasad demokracji w życiu swoich społeczności „Paszport do Europy”. „Bądź gotów!”, to edukacja społeczna kształtująca postawy i umiejętności niezbędne w sytuacjach zagrożenia. „Ścieżka zdrowia” to program na poprawę kondycji fizycznej, zdobywanie wiedzy i umiejętności pozwalających zapobiegać chorobom cywilizacyjnym, wprowadzanie zdrowego trybu życia. „Od samorządności do demokracji” to program kształcenia i umacniania samorządności drużyn, wskazanie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym. W ostatnich latach Śląska Chorągiew ZHP podejmowała zadania związane z integracją europejską, realizując zadanie „Święto Flag” oraz program „Barwy Przyszłości”. Chorągiew podejmowała również zadania wynikające z członkostwa ZHP w światowym ruchu skautowym (WOSM i WAGGGS). W 2008 r. Komenda Chorągwi była organizatorem Zlotu Skautów Europejskich w Ośrodku Harcerskim w Chorzowie. W 2003r. chorągiew liczyła 16 tysięcy członków.

2. POWSTANIE I DZIAŁALNOŚĆ HUFCA MYSŁOWICE DO 1939r.

2.1. Rozwój organizacyjny.

Mysłowice stanowiły w przeszłości, zwłaszcza w XIX i na przełomie XX wieku, swego rodzaju symbol rozbiorowy ziem polskich. Tutaj właśnie znajdował się słynny „trójkąt trzech cesarzy” - styk przedzielających nasz kraj granic państw zaborczych. Granica na Przemszy nie tylko oddzielała Prusy od Rosji i Austrii, ale stanowiła przeszkodę w prawidłowym rozwoju samych Mysłowic.

W okresie do 1922r. na terenie Mysłowic nie została podjęta żadna próba utworzenia drużyny harcerskiej. Było to spowodowane represją władz. Dopiero odzyskanie w czerwcu 1922r. przez Mysłowice niepodległości i włączenie miasta w granice województwa śląskiego przynosi niespotykane możliwości rozwoju dla różnego rodzaju organizacji i stowarzyszeń. Szanse te dostrzega również myśłowicka młodzież nie zrzeszona do tej pory w istniejących na terenie miasta organizacjach. Inspiracją do jej poczynań stają się idee harcerskie. We wrześniu 1922r. Jan Powązka zakłada przy Męskim Seminarium Nauczycielskim im. Adama Mickiewicza pierwszą męską drużynę harcerską. Już pod koniec 1922r. drużyna liczy pięć zastępów, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na tego typu działalność wśród młodzieży, drużyna posiada imię Adama Mickiewicza. Z końcem listopada 1922r. grono starszych uczniów Państwowego Gimnazjum zakłada drugą drużynę harcerską na terenie naszego miasta. Początkowo liczy ona sześciu członków założycieli, którzy spośród siebie wybierają dowództwo drużyny. Są to:

- Alfred Szewczyk – drużynowy
- Jan Michałek – przyboczny
- Paweł Kossarczyk, Wilhelm Firls, Adam Kmicikiewicz, Piotr Boratyński.

Drużyna przyjmuje imię Księcia Józefa Poniatowskiego. Również pod koniec 1922r. przy Seminarium Żeńskim, Olga Kordecka zakłada pierwszą na terenie miasta drużynę harcerek im. Królowej Jadwigi. Ponieważ ilość załóżków drużyn w Mysłowicach i najbliższych osadach i miasteczkach bardzo szybko się powiększa, 10 października 1923r. Komenda Chorągwi w Katowicach postanawia zorganizować w Mysłowicach odrębny hufiec. Początkowo Komenda Hufca była wspólna dla drużyn męskich i żeńskich. Na czele stanął

Komendant Stanisław Błasiński. W latach 1923 - 1939 skład drużyn hufca wyglądał następująco:

1923:

I MDH im. Adama Mickiewicza w Mysłowicach

II MDH im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Mysłowicach

1924:

I DH im. Romualda Traugutta w Giszowcu

I MDH im. Bartosza Głowackiego w Janowie

IM DH im. Orłat Lwowskich w Nikiszowcu

IM DH im. Tadeusza Kościuszki w Bieruniu Starym

1925:

I – II M DH w Niwce

1928:

IIM DH im. Tadeusza Kościuszki w Nikiszowcu

1929:

IM DH im. Bolesława Chrobrego w Roździniu

I DH im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Brzezince

III MDH im. Jana Kilińskiego w Mysłowicach

1930:

I DH im. Tadeusza Kościuszki w Szopienicach

IV MDH im. Juliusza Słowackiego w Mysłowicach

I M DH im. Józefa Bema w Imielinie

VMDH im. Tadeusza Kościuszki w Mysłowicach

Jeśli chodzi o drużyny żeńskie, wszystkie dokumenty Hufca Żeńskiego w Mysłowicach spłonęły w czasie wojny. Zaczerpnięte informacje pochodzą z archiwum Hufca Męskiego oraz prasy harcerskiej z lat 1922 - 1939. Z danych tych można odtworzyć stan drużyn żeńskich:

1923:

I ŻDH im. Królowej Jadwigi w Mysłowicach

II ŻDH im. Marii Konopnickiej w Mysłowicach

1924:

III ŻDH im. Królowej Jadwigi w Mysłowicach

1925:

I ŻDH im. Królowej Jadwigi w Niwce

1926:

II ŻDH im. Emilii Plater

1928:

I ŻDH im. Królowej Jadwigi w Roździeńcu

II ŻDH im. Marii Konopnickiej w Roździeńcu

1929:

I ŻDH im. Emilii Plater w Giszowcu

1931:

I ŻDH im. Marii Konopnickiej w Nikiszowcu

1932:

I ŻDH im. K. Potockiej w Janowie

Ilość członków w drużynach wahała się od kilkunastu do kilkudziesięciu. Liczba harcerzy w drużynach systematycznie rosła, aby utrzymać się na stałym poziomie z

niewielkimi wahaniami. Wszystkie mysłowickie męskie drużyny harcerskie posiadały swoje sztandary. Trzy drużyny I, II, V mogły poszczycić się własnymi harcówkami – świetlicami, w których odbywały się zbiórki i obchodzono różne uroczystości. Instruktorzy i działacze harcerscy, także w Mysłowicach, zdawali sobie sprawę iż organizacja harcerska nie może rozwijać się samodzielnie, bez pomocy społeczeństwa, i to zarówno materialnej, jak i intelektualnej. W tym celu zaczęto tworzyć Koła Przyjaciół Harcerstwa, które działały przy drużynach harcerskich. Wszystkie drużyny posiadały własne KPH tworzone najczęściej przez rodziców i sympatyków określonej drużyny oraz byłych członków należących do niej. Wśród przyjaciół harcerstwa byli czynnie pracujący opiekunowie, lekarze, kapelani.

Lata 30-te to okres intensywnego rozwoju harcerstwa. W ZHP powstają Gromady Zuchowe. Założona z inicjatywy harcerek i harcerzy organizacja zuchowa zakłada w swoim programie zapewnienie dzieciom radosnego dzieciństwa poprzez ruch, swobodę życia. Spełniała ona na Śląsku ogromną rolę, chociaż Główna Kwatera Harcerek i Harcerzy w Warszawie nie przygotowała jeszcze wytycznych i opracowań dotyczących gromad zuchowych. W skład gromady zuchowej wchodziły dzieci poniżej 11 lat. W początkowym okresie zastępy zuchowe opierały swoje programy na drużynach harcerskich. Zuchy starały się naśladować pracę starszych druhów, a w niektórych przypadkach: ćwiczeniach terenowych, sygnalizacjach itp. Stawały się dla starszych przysłowiową „kulą u nogi”. Dlatego też zastępy zuchowe przekształcano w tzw. gromady zuchowe obejmujące po kilka zastępów o własnym programie działania. Prowadzili je harcerze i harcerki powyżej 16 lat, przeszkoleni na kursach dla instruktorów gromad zuchowych, traktując swoją pracę jako służbę harcerską dla dzieci. Praca w gromadach miała charakter zabawy i oparta była na pomysłowości i wyrobieniu harcerskiemu drużynowych. Po ukończeniu 11 lat zuchy automatycznie przechodziły do drużyn harcerskich.

Pierwsza w Mysłowicach gromada zuchowa powstaje w 1933r. przy V MDH im. T. Kościuszki. Stopniowo w latach 1933 - 1935 przy wszystkich drużynach męskich powstają gromady zuchowe prowadzone przez przeszkolonych drużynowych. Oprócz nich organizowano zuchów przy szkołach powszechnych oraz w robotniczych dzielnicach Mysłowic. Ilość gromad szybko się powiększała osiągając w 1936r. liczbę 19, z ilością 334 zuchów, a w 1938r. 24, z liczbą 422 zuchów. Ponieważ mysłowickie zuchy nie posiadały swojej świetlicy, zbiórki odbywały się najczęściej w ogródkach, na pobliskich zieleńcach i polach, urządzano wiele wycieczek do lasu a zimą korzystano z harcówek drużyn harcerskich. Każdego roku Komenda Hufca przeznaczała pewną sumę pieniędzy na wakacyjne kolonie

zuchowe. Miało to ogromne znaczenie dla dzieci z uprzemysłowionego środowiska, pochodzących z bardzo biednych rodzin. W toku działalności organizacyjnej i kilkuletnich doświadczeń Komenda Chorągwi doszła do wniosku, że swoją działalnością powinna objąć również młodzież powyżej 18 lat, która pragnęła nadal pracować w harcerstwie. Pierwszy krąg starszo harcerski powstał w Mysłowicach w 1933r zrzeszając w swoich szeregach harcerzy z istniejących drużyn. Stopniowo praca tego kręgu ulegała reorganizacji i przekształcała się w szereg zastępów starszo harcerskich funkcjonujących przy drużynach, skupiających harcerzy starszych członków ZHP.

2.2. Działalność wychowawcza - formy pracy.

„Obowiązkiem każdej drużyny, każdego harcerza lub harcerki jest oddać (...) swe siły ojczyźnie...” - to wezwanie do służby Ojczyźnie, które zostało sformułowane w trudnych czasach walki o przynależność Śląska do Polski, stało się wskazówką, myślą przewodnią dla pracy harcerskiej w chorągwiach przygranicznych, a szczególnie w miastach takich jak Mysłowice. Rozumiane było także przez harcerstwo jako potrzeba i konieczność włączenia ludności Śląska w jeden organizm narodu i państwa, wyznaczały stały kierunek wychowania patriotycznego wobec ciągłego zagrożenia ze strony Niemiec. Od początku dbano o czystość języka polskiego, uczono polskich pieśni i piosenek, które przez harcerzy przenoszone były do środowiska rodzinnego i lokalnego. Śpiew stanowił bardzo ważny czynnik wychowawczy, wpływał na pogłębienie świadomości narodowej, uczuć patriotycznych, dobrego współzycia w zbiorowości i pogody ducha. Dlatego też śpiew był zawsze bardzo ważnym elementem harcerskich programów, w których uwzględniano pieśni narodowe, religijne i ludowe. Komenda Hufca wydała nawet specjalny rozkaz zawierający spis pieśni, które powinien znać każdy harcerz. Stałym punktem pracy harcerskiej było obchodzenie uroczystości historycznych oraz pielęgnowanie i kultywowanie tradycyjnych zwyczajów i obrzędów. Każda myśłowicka drużyna obchodziła uroczyste, co roku, rocznicę Konstytucji 3 Maja, bitwy pod Grunwaldem, powstań narodowych, a głównie powstania listopadowego i styczniowego, powstań śląskich, rocznicy odzyskania niepodległości 11 listopada. Organizowano także uroczyste wieczornice związane z rocznicami urodzin czy śmierci sławnych bohaterów narodowych, tj. Tadeusza Kościuszki, Adama Mickiewicza, Marii Konopnickiej, Józefa Lompy, księdza Bończyka, marszałka Piłsudskiego i wielu innych. Co

roku w każdej drużynie urządzano Wigilię z choinką, jasełkami, kolędą i szopką. Tradycyjnie zimą odwiedzał myślowickich harcerzy św. Mikołaj, natomiast na wiosnę uroczyście topiono w Przemszy Marzannę, w noc świętojańską puszczano wianki rzeką oraz malowano i ozdabiano wielkanocne pisanki.

Do pracy harcerskiej wprowadzono także okolicznościowe wykłady poszerzające widzę ogólną dotyczącą historii Śląska, Polski, ZHP, rocznic narodowych. Prelegentami byli najczęściej goście zaproszeni z Komendy Chorągwi, Hufca lub zasłużeni mieszkańcy miasta. Zgodnie z wytycznymi Komendy Chorągwi główny nacisk w swojej pracy wychowawczej drużyny kładły na uspołecznienie harcerek i harcerzy, na przyzwyczajenie ich do pracy społecznej za pomocą indywidualnych i zbiorowych tzw. „dobrych uczynków”. Oprócz pracy społecznej drużyny przywiązywały również dużą wagę do rozwoju intelektualnego harcerek i harcerzy. Jedną z form było propagowanie czytelnictwa wśród młodzieży. Każda myślowicka drużyna harcerska posiadała własną bibliotekę. W bibliotekach tych znajdowało się także sporo wydawnictw harcerskich, np. *„Historia harcerstwa polskiego”* Wacława Błażejewskiego, *„System zastępowy”* Stanisława Sedlaczka, *Harcerstwo jako wielka gra*, *Próby harcerskie*, *Zakordonowy Hufiec* Józefa Sosnowskiego, *Gawędy instruktorskie*, *Szkoła harcerska* Alojzego Pawełka, *Antek Cwaniak*, *Książka wodza zuchów* Aleksandra Kamińskiego.

Ważne znaczenie w pracy z zuchami miał trzeci punkt Prawa Zuchowego, który brzmiał „Z zuchem wszystkim jest dobrze”. Twarde życie dzieci śląskich sprzyjało w wyrobieniu w nich takich cech, jak samodzielność i zaradność. Realizacja trzeciego punktu Prawa prowadziła do przemiany cech niegodnych zucha na pozytywne i miłe dla otoczenia. Pod tym kątem również były opracowane godła gromad: krasnoludki, skrzaty, leśne ludki – pomagały innym, ptaszki, kwiaty polne, motyle – umilały innym czas. Dobitnie też wyrażało kierunek wychowawczy zawołanie zuchowe „świeć, pamiętaj, czyń dobrze”. Ciekawe i liczne sprawności zuchowe kierunkowały zainteresowania dzieci i łagodziły stosunek do otoczenia. Oto niektóre z nich: dobra siostrzyczka, opiekun roślin, przyjaciel zwierząt, wesolek, tancerka i wiele innych. Regułą było przechodzenie dzieci z gromad do drużyn harcerskich. Po trzyletnim zuchowaniu dziewczynki i chłopcy czekali na zamianę zuchowej gwiazdki na krzyż harcerski.

Myślowickim harcerzom nie obca była działalność kulturalna, ponieważ należeli także do zespołów chóralnych istniejących na terenie miasta, np. Chór „Harmonia”, „Wanda”,

„Unitas” i brali czynny udział w zjazdach kół śpiewaczych. Niektóre drużyny, np. V MDH im. T. Kościuszki, posiadały własne hymny ułożone przez swoich członków. W myśłowickich drużynach prowadzono także systematyczną naukę tańców narodowych i ludowych. Harcerze w barwnych strojach ludowych wzbogacili swoimi układami tanecznymi różne uroczystości związkowe i lokalne. Pokazem ludowych tańców śląskich uświetniono 15. 11. 1931r. uroczystości poświęcenia sztandaru V MDH, a także 10 i 15 rocznicę założenia Hufca Myśłowice. Kilkuosobowa grupa harcerzy z I MDH w Niwce zaprezentowała tańce góralskie i śląskie na Międzynarodowym Zlocie Skautów Jamboree w 1929r. w Anglii.

W 1933r. harcerze myśłowiccy podjęli akcję zbierania pieśni ludowych, bajek, podań, wróżb, i przysłów regionu śląskiego, a w szczególności okolic Myśłowic. Akcja ta przyniosła niespodziewane dobry efekt. Wyniki pracy harcerze umieścili w dziale etnograficznym Muzeum w Myśłowicach, które zaginęły bezpowrotnie w czasie II wojny światowej.

Starszyzna harcerska starała się organizować imprezy, w których by mogli uczestniczyć wszyscy harcerze. Osiągano to poprzez organizowanie wycieczek zapoznających z historią, geografią Polski. W wycieczkach uczestniczył cały hufiec lub pojedyncze drużyny. W latach 1923 – 1939 zorganizowano wiele wycieczek krajoznawczych dla myśłowickich harcerzy. Duże znaczenie w działalności miały obozy i kolonie organizowane w różnych stronach Polski. Od 1928r. hufiec organizował dla swoich drużyn w sezonie letnim przynajmniej jeden obóz stacjonarny, najczęściej w Brennej i Mszanie Dolnej lub nad morzem, a także jeden obóz wędrowny. Oprócz tego każda drużyna przynajmniej raz w roku zimą lub latem, w zależności od możliwości finansowych, wyjeżdżała na własny obóz.

Ważne miejsce w działalności ZHP zajmowało wychowanie fizyczne. Na terenie Chorągwi Śląskiej istniały Harcerskie Kluby Sportowe specjalizujące się w różnych dyscyplinach sportowych. Należać do nich mógł każdy harcerz Chorągwi. W maju 1928r. przy Komendzie Hufca została założona drużyna sportowa. Jej członkiem mógł każdy myśłowicki harcerz lub harcerka, którzy ukończyli 16 lat i posiadali zaświadczenie lekarskie zezwalające na intensywne treningi sportowe. Organizowano także szereg zawodów sportowych cieszących się dużą popularnością wśród harcerzy. ZHP przywiązywał dużą wagę także do rozwoju i propagowania Przynależności Wojskowej (PW). Pierwszy oddział PW w Myśłowicach zorganizowano w 1928r. Należeli do niego harcerze ze wszystkich drużyn

hufca posiadający odpowiednie przeszkolenie i sprawności. W 1931r. Mysłowicki oddział uczestniczył w zgrupowaniu Harcerskich Oddziałów PW w Spale.

Komenda Hufca Mysłowice dążyła także do tego, aby drużyny uczyły się zdobywać pieniądze na obozy i składki organizacyjne własnym wysiłkiem i pracą. W tym celu preferowano działalność gospodarczo – zarobkową drużyn np. :

- prowadzenie sklepu,
- urządzenie przedstawień teatralnych,
- urządzenie festynów i kiermaszów, Dnia Książki, z okazji świąt państwowych,
- zarobkowe zabawy taneczne i bale,
- małe warsztaty rzemieślnicze, stolarskie, introligatorskie, ślusarskie.

2.3. Lata II wojny światowej

Działania wojenne rozpoczęte 1 września 1939 roku objęły województwo śląskie i miasto Mysłowice. Działania obronne w mieście podjęły przede wszystkim ochotnicze formacje samoobrony powstańczej. Oddziałem Straży Obywatelskiej kierował Jan Bula. Do akcji obrony miasta włączyli się również harcerze, którzy swój akces zgłosili na początku sierpnia, przystępując do szkolenia w rozpoznawaniu sylwetek niemieckich samolotów. W mieście utworzono dwa punkty obserwacyjne: jeden na wieży kościoła Mariackiego, drugi na szkole w Janowie. W grupie obserwacyjnej na wieży kościoła byli m.in. harcerze z V MDH pozaszkolnej im. T. Kościuszki, (drużynowy Jan Skrzypek).

W sierpniu 1939r. w Mysłowicach powstała służba pomocnicza. Jej zadaniem było utrzymanie łączności między poszczególnymi drużynami harcerskimi, pomoc dla uchodźców z Rzeszy, wyznaczanie kurierów i łączników dla wojska, urzędów i poczty oraz organizowanie oddziałów sanitarnych. Do obrony kraju myślowickie harcerki przygotowywały się już od 1938 roku uczestnicząc w zajęciach szkoleniowych Pogotowia Chorągwi na Śląsku. W chwili wybuchu wojny Pogotowie to zorganizowało punkty ewakuacyjne i sanitarne. Ich zadaniem była opieka nad dziećmi, udzielanie pierwszej pomocy rannym, służba informacyjna oraz dostarczanie posiłków z punktów żywnościowych.

Harcerze z Imielina z kolei brali udział w powołanym na krótko przed wybuchem wojny Pogotowiu Harcerskim. Podjęli służbę obserwacyjną na placówkach w Dzieńkowicach, Imielinie, Kopciowicach i Wesołej.

Pierwszą organizacją konspiracyjną na terenie Mysłowic był „Orzeł Biały”. Jej załączki w mieście stworzono już w sierpniu 1939r. Do „orląt” rekrutowali się harcerze VMDH pozaszkolnej, IMDH przy Gimnazjum Męskim, harcerze ze Słupnej, Janowa i Piasku. Do najaktywniejszych należeli: Waclaw Brożyna (Komendant Hufca Mysłowice), druhowie: Bula, Moczygęba, Gacka, Brom, Palka, bracia Wochnikowie, Fołda, Miskała, Pawłowski, Sikora. Grupa ta uczestniczyła w działaniach obronnych, obsługując punkt obserwacyjny w szkole w Janowie. Zasadnicza działalność „Orła Białego” rozpoczęła się w pierwszych tygodniach okupacji. „Orlęta” zdobywały i gromadziły broń i materiały wybuchowe. Utworzono nawet specjalne placówki dywersyjno – sabotażowe. W toku dalszej działalności redagowano pisemka „Braciom na otuchę” oraz „Orzeł Biały”. Organizacja ta, w wyniku braku umiejętności konspiracyjnych została szybko wykryta i zlikwidowana. W 1941r. policja aresztowała prawie wszystkich redaktorów obydwu pism. Florian Adamski, Wilhelm Mec oraz Cecylia Wisiołek zostali straceni 25 stycznia 1943r. w Oświęcimiu.

W październiku 1939r. powstała kolejna konspiracyjna organizacja. Grupowała ona harcerzy uczniów Gimnazjum Męskiego im. T. Kościuszki i Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych. Organizacja ta w 1940r. przyjęła nazwę „Ku wolności”, a w 1942r. przekształciła się w „Polski Związek Wolności”. Organizacja ta redagowała pisemka, początkowo „Ku wolności”, potem „Kilof Śląski”. Jej najbardziej aktywnymi byli: Jan Heliński, Tadeusz Miernacki i Stefan Staniecki. Członkowie obu organizacji drukowali i rozlepiali na terenie miasta polskie ulotki. Pierwszą akcją rozlepiania ulotek podjęto w nocy z 25/26 listopada 1939r. Ich treścią były pierwsze zwrotki polskiego hymnu państwowego i „Roty” oraz wezwanie do niepodporządkowania się władzom niemieckim. Zadanie to zostało wykonane przez Jana Helińskiego, Stanisława Nowaka i Sikorę. Oprócz w/w organizacji, których członkami byli harcerze, na terenie miasta Mysłowice działały jeszcze inne organizacje, tj. Siły Zbrojne Polski, Polska Obrona Obywatelska, Tajna Organizacja Narodowa z Antonim Studnickim, Józefem Ciepłym, Janem Gacką, Edwardem Boruszczykiem. Organizatorem ruchu konspiracyjnego był również Bernard Świerczyzna – harcerz - były pracownik Urzędu Skarbowego w Mysłowicach, oficer rezerwy KOP, uczeń Gimnazjum w Mysłowicach. Inną organizacją działającą w Mysłowicach była Polska Organizacja Powstańcza, dysponująca własną placówką. Jej komendantem był Bronisław Pukowiec.

Brak informacji i materiałów źródłowych nie pozwala na szersze opracowanie harcerskiej działalności hufca Mysłowice w okresie okupacji.

3. WSPÓŁCZESNOŚĆ

3.1. Lata 1945 -1949

3.1.1 Hufiec męski

Pierwsze dni po przejściu frontu, który szybko oddalał się na zachód, były połączone z trudnościami organizacyjnymi władz miejskich, szklonych a także gospodarki. Zarząd komisaryczny miasta pod kierunkiem radzieckiego oficera powołał na stanowisko burmistrza miasta powszechnie szanowanego dra Szpilera. Handel i zaopatrzenie nie istniało, sklepy wyszabrowane świeciły pustkami. Zakwitł handel wymienny.

W takiej rzeczywistości jeszcze przed zorganizowaniem hufca powstaje w Mysłowicach samodzielna drużyna harcerska przy szkole nr 6 (ul. Św. Jana). Inicjatorami i założycielami tej drużyny byli druhowie: wyw. Anatol Muszała, wyw. Hieronim Mrowiec, mł. Kazimierz Mrowiec i mł. Paweł Mroczek.

Praca harcerska na terenie Hufca Mysłowice podjęta została 15.03.1945r. Hufiec Mysłowice był jednym z pierwszych hufców zorganizowanych na terenie Chorągwi Śląskiej po wojnie. Ocalała też biblioteczka hufca z czasów przedwojennych.

Pierwsza odprawa odbyła się 18.03.1945r., na której wybrano skład Komendy Hufca:

- p.o. Hufcowego - phm Stanisław Mrowiec
- przyboczny - HO Edward Siemionka
- sekretarz - wyw. Józef Juszczyk
- skarbnik - ćwik Norbert Kania
- gospodarz - mł. Władysław Skórzewski

Za działalność drużyn harcerskich opowiadał phm Wawrzyniec Grzeszczuk, drużyn zuchowych HO Alojzy Lux Organizację kursów i obozów HR Alojzy Denisz. Bibliotekarzem został wyw. Hieronim Mrowiec. Pierwszymi drużynowymi byli: ćwik Jan Heliński, mł. Mieczysław Kurek, Emil Kostosz, wyw. Anatol Muszała, Marian Kozarski, Emanuel Bożek.

Organizował się także hufiec harcerek. Jego komendantką została drużna Elżbieta Mroczkówna.

Dzięki staraniom harcerzy i instruktorów lokal Komendy Hufca został przeniesiony z końcem stycznia 1945r. do przydzielonego „Domu Harcerza” w ogrodzie zamkowym przy ul. Bytomskiej. Ze wspomnień dha. Adama Korfantego: *...Już z początkiem maja 1945r.,gdy trwały jeszcze walki na frontach, harcerze myśłowiccy brali udział w państwowych uroczystościach. Mieliśmy okazję „pokazać się” w statecznej liczbie blisko 200 harcerzy i harcerek w dniu 1 maja, 3 maja i „alarmowo” zwołani z okazji zakończenia wojny w dniu 9 maja. Nasze przemarsze przez miasto wyglądały imponująco, gdyż zajęcia z musztry w drużynach i zastępach owocowały równym krokiem i zwartymi szeregami. Byliśmy już dobrze przygotowani i zorganizowani w zastępach i drużynach aby złożyć przyrzeczenie harcerskie, otrzymać krzyż harcerski i pierwszy stopień młodzika...*

Do harcerstwa garnęło się coraz więcej młodzieży męskiej i żeńskiej. Dlatego też na przełomie maja i czerwca Komenda Hufca zorganizowała 3 tygodniowy kurs zastępowych, w którym udział wzięło 70 uczestników. Komendantem kursu był HO Edmund Siemionka. W dniu 28 czerwca 1945r. na terenie leśnego stadionu kąpielowego na Słupnej odbyło się ognisko harcerskie, na którym złożono pierwsze powojenne Przyrzeczenie Harcerskie. Przyrzeczenie odebrał druh hufcowy, phm. Stanisław Mrowiec. W pierwszej połowie sierpnia 1945r. w Osowcu GKH zorganizowała Centralną Akcję Szkoleniową, w której udział wzięło kilkunastu harcerzy myśłowickiego hufca *...Życie na CAS-ie było urozmaicone wykłady, nauka piosenek, wypady w teren, służba wartownicza, służba w kuchni a także wieczorne ogniska wypełniały nam czas. Na zakończenie obozu Śląska Chorągiew przygotowała ognisko, zapraszając na nie Chorągiew Warszawską...* wspomina druh Korfanty.

Hufiec podejmuje działania na rzecz miasta, aktywny udział w imprezach miejskich, obchodach rocznic i manifestacjach. 27 stycznia 1946r. Hufiec w całości zorganizowany bierze udział w obchodach I rocznicy wyzwolenia Myśłowic.

Kolejne lata działalności harcerskiej to zorganizowana i planowana akcja szkoleniowa, działalność organizacyjna i programowa. Myślą przewodnią działalności jest hasło: *Ze szlachetności w czynie harcerz sływie.*

Główne kierunki działalności to:

1. podniesienie wyrobienia harcerskiego i karności w drużynach,
2. podniesienie sprawności organizacyjnej drużyn i hufca,
3. wzorowe prowadzenie gospodarki hufca i drużyn

W drugiej połowie lat 40-tych utrwalała się struktura organizacyjna i stan osobowy hufca. W czerwcu 1946r. hufiec liczył 550 zuchów, harcerzy i instruktorów. Dla porównania, na dzień 15.12.1945r. hufiec liczył 306 członków. W hufcu rozpoczęto konkurs na najlepszą drużynę hufca, który przekształcił się w konkurs o Mistrzostwo Hufca. W hufcu działały drużyny harcerskie przy Państwowym Gimnazjum i Liceum, przy szkołach podstawowych nr 1 i 2 w Mysłowicach, ponadto przy szkołach w Piasku, Janowie i na Słupnej oraz w Domu Dziecka

W celu podniesienia sprawności hufca organizowano kursy drużynowych i obozy szkoleniowe w Dobrodzieniu (1946, 1947) ....*Na obozie było ok.100 harcerzy ze wszystkich męskich drużyn hufca. Obóz zorganizowany był w trzech podobozach. Była komenda obozu z komendantem dhem Stanisławem Mrowcem, oboźnym był dh Korus Roman, był kapelan hufca ks. Tchórz. „Medykem” obozowym był HO Norbert Kania, student Akademii Medycznej, byli także kwatermistrz i gospodarz obozu. Drużynowymi podobozów byli: Marian Kozarski, Władysław Tekiel i Adam Korfanty. Był to obóz szkoleniowy, gdyż liczone się z rozwojem organizacji i większym zapotrzebowaniem na harcerzy mogących prowadzi ć zastępy i drużyny harcerskie. Oprócz zajęć szkoleniowych przeprowadzano gry sportowe, podchody, a co najważniejsze organizowano ogniska- przedstawienia zapraszając ludność Dobrodzienia, która chętnie przychodziła...* wspomina druha Korfanty. Na obozie tym harcerze zdobywali sprawności saperskie, kucharskie, sobieradka obozowego, kartografa, aktora i inne przydatne. Po obozie postanowiono zorganizować obóz zimowy /zimowisko/. VI DH im. Bolesława Chrobrego z Janowa i VII DH im. Zawiszy Czarnego ze Słupnej postanowiły przy pomocy środków finansowych własnych i przekazanych z KH i KPH zorganizować zimowisko w Szczyrku w dniach od 27.12.1946 do 5.01.1947r. Komendantem został dh Jan Pawłowski z Janowa, oboźnym dh Adam Korfanty ze Słupnej. Celem zimowiska było zgranie harcerzy z drużyn oraz zdobycie sprawności zimowych. Był także organizowany bieg na stopnie harcerskie. Do zajęć w terenie należały wycieczki piesze po górach Beskidu. Na zakończenie zimowisko odwiedziły harcerki z Mysłowic, które wybrały się na wycieczkę do Szczyrku. Na zimowisku dwóch harcerzy zdobyło stopień wywiadowcy a czterech stopień młodzika, zdobyto 63 sprawności harcerskie.

Programując poczynania hufca, aktywnie pracowała Rada Hufca, zorganizowała obchody Światowego Dnia Skautów – dzień św. Jerzego w Brzezince w 1947r. W tym samym roku staraniem KPH zorganizowana została impreza „Podwieczorek przy mikrofonie” z udziałem „Karlika z Kocyndra” czyli Stanisława Ligonia. Impreza odbyła się w auli

gimnazjum przy ul. Mickiewicza. Miała na celu poprawienie budżetu hufca na akcję letnią. Główną postacią był „Karlik”, który uraczył wiśdrownię swoimi przemiłymi opowiadaniem. Wspominał także o swoim losie wojennym.

W 1948r. harcerze myśłowiccy po raz pierwszy uczestniczyli w obozie Harcerskiej Służby Polsce w Lachowicach, a także w kursie podharcemistrzowskim, który ukończyli druhowie Zygmunt Folga, Bogdan Bejnarowicz i Roman Korus.

Lachowice, wioska położona w dolinie dorzecza Soły otoczona górami Beskidu Żywieckiego, była dobrym miejscem na zlokalizowanie obozu harcerskiego. Obóz miał wytyczone zadania w ramach „HSP”, do czego harcerze zabrali się z ochotą. Zadania postawione nam do wykonania były w naszym guście. Posiadając już doświadczenie w pionierce, mogliśmy się zająć poważniej swymi budowlami saperskimi, mostami Romek Gałązka –uczeń Bytomskiej Budowlanki, zrobił szkice mostu drogowego i kładki dla pieszych oraz obliczył ilość i jakość potrzebnego do budowy materiału budowlanego. Obóz nie był wypełniony jedynie pracą w ramach HSP. Poza codziennymi zajęciami obozowymi przewidziane były także wycieczki. Nasz podobóz zaplanował dwudniową wycieczkę do Zawoi, ze zdobywaniem szczytu Babiej Góry. Wspomina dh Korfanty.

Rozkaz Komendanta Hufca L 1 /48 z 15 września 1948r. podaje: *Rok harcerski 1948/1949 to rok jubileuszowy. 25 lat temu powstały na naszym terenie pierwsze drużyny harcerskie. Rocznice tę uczcić musimy pięknym pokazem naszej pracy harcerskiej. Decyzją Komendy Hufca w dniu 10 października 1948r. odbędzie się uroczysty obchód, połączony z poświęceniem sztandaru Hufca. W związku z tym polecam Druhom Drużynowym rozpoczęcie odpowiednich przygotowań. W pracy tej nie może zabraknąć nikogo od najmłodszego zucha, aż po wszystkich członków Komendy Hufca.*

Rzeczywiście całą parą przystąpiono do organizacji uroczystości 25-lecia działalności hufca. Obchody święta hufca 10 października rozpoczęto w kościele parafialnym w Myśłowicach, w którym nastąpiło uroczyste poświęcenie sztandaru Myśłowickiego Hufca Harcerzy (sztandar ten zachowany jest do dzisiaj). Po uroczystości w kościele rozpoczęła się defilada ulicami miasta. W uroczystościach udział wzięli także harcerze hufców: Katowice, Niwka, Szopienice, Szczakowa, Chorzów, Sosnowiec, Lubliniec i Tychy. Uroczystość ta była wielką mobilizacją do dalszego harcerskiego działania.

W końcu 1948r. w hufcu działały:

- I MDH im. J. Poniatowskiego przy Państwowym Gimnazjum i Liceum w Mysłowicach
- II DH im. Żwirki i Wigury, Mysłowice
- III DH im. Jana III Sobieskiego, Mysłowice
- IV DH im. A. Nałkowskiego sz. N r4, Piasek
- V DH im. T. Kościuszki przy KH
- VI DH im. B. Chrobrego, Janów
- VII DH im. Zawiszy Czarnego, Słupna
- XI DH im. J. Kudery, Brzezinka
- XII DH im. R. Traugutta, Morgi
- DZ „Chwaty”, Mysłowice
- II DZ „Kowboje”, Mysłowice
- III DZ „Chłopcy z Placu Broni”, Janów
- IV DZ „Gwarki”, Piasek
- V DZ Słupna
- VI DZ „Tatrzańscy Zbójnicy,” przy Domu Dziecka „Caritas”

Omawiany okres charakteryzuje się intensywnym rozwojem jednostek i instancji harcerskich. Dużą uwagę zwraca się na zdobywanie przez harcerzy sprawności i stopni harcerskich. Dla harcerzy ważne jest składanie Przyrzeczenia Harcerskiego. Działalność programowa skupia się na patriotycznym wychowaniu, kultywowaniu tradycji przedwojennego harcerstwa, obozownictwie i działalności kulturalnej.

„Wstąpiłem do ZHP 3 września 1938r. z chwilą rozpoczęcia nauki w Męskim Gimnazjum i Liceum w Mysłowicach. Przyrzeczenie Harcerskie złożyłem na ręce Komendanta Męskiej Chorągwi ZHP w Katowicach harcmistrza Skrzyпка w dniu 30 grudnia 1938r. otrzymując stopień „młodzika”. Wojna i okupacja przerwała działalność harcerską. Z ogromną ulgą przyjęliśmy koniec wojny i wyzwolenie Mysłowic. W gronie kolegów harcerzy spotkaliśmy się po wyzwoleniu i postanowiliśmy założyć pierwszą drużynę harcerską w lutym 1945r. w SP4 w Piasku. Przybocznym został Hieronim Mrowiec a ja drużynowym. W początkowym okresie drużyny męskie i żeńskie organizowane były w hufcu, którego Komendantem był phm Stanisław Mrowiec. Dopiero później nastąpiło ich rozdzielenie jak w

latach międzywojennych. Komendantką hufca harcerek mianowano Elżbietę Mroczkówną. Drużyny harcerskie brały udział we wszystkich obchodach państwowych, społecznych i kościelnych. W czasie „CAS” w Osowcu w trzytygodniowym obozie szkoleniowym brał udział zastęp hufca Mysłowice, który prowadziłem. Podczas działań obozowych odbył się „bieg harcerski”, w którym brały udział reprezentacje poszczególnych podobozów. W zastępie reprezentacyjnym Chorągwi Śląsko - Dąbrowskiej brałem udział zajęliśmy pierwsze miejsce wśród kilkunastu reprezentacji z całej Polski. W latach 1945 – 1948 mieszkałem w Lublińcu gdzie kontynuowałem działalność w harcerstwie. Byłem przybocznym Komendanta Hufca Lubliniec. Tam też zdobyłem wszystkie stopnie harcerskie do Harcerza Rzeczypospolitej, również pierwszy stopień instruktorski „Drużynowy po próbie” w dniu 18.11.1946r. Po powrocie do Mysłowic włączyłem się do działalności harcerskiej. W tym okresie była już widoczna silna ingerencja władz partyjnych i państwowych w działalność organizacji społecznych w tym i harcerstwa. Z tych przyczyn nie zatwierdzono proponowanych komendantów obozów w Ustroniu Morskim w 1949 roku.” – wspomina dh Anatol Muszała.

3.1.2 Hufiec żeński

Centralna Akcja Szkoleniowa odbywała się 1945r. w Radziejowicach, Osowcu i w Mszczonowie. W Osowcu obozowali harcerze ze Śląska, natomiast harcerki śląskie obozowały w szkole podstawowej w Mszczonowie. Wśród nich znalazła się Aniela Muszała późniejsza komendantka żeńskiego hufca Mysłowice. A także uczestniczka Zlotu Młodzieży w Szczecinie w kwietniu 1946 roku. Akcja CAS trwała 3 tygodnie, program obejmował szkolenie, ćwiczenia i służby - harcerki zdobywały stopnie. CAS dała wspaniałe przeżycia harcerskie, głównym hasłem i zadaniem była „Harcerska Służba Polsce”

Po zorganizowaniu Chorągwi Harcerek funkcję hufcowej w Mysłowicach powierzono Elżbiecie Mroczkównej od 01.09.1945 do końca sierpnia 1948r. Po niej funkcję komendantki sprawowała Aniela Muszała do połączenia hufców, czyli do końca września 1949r.

Wspomina Druhna Aniela „Wraz z rozpoczęciem roku szkolnego we wrześniu 1945 roku zaczął się nabór do harcerstwa, przy każdej szkole podstawowej powstawały drużyny ZHP. Hufcowa Mroczkówna odwiedzała Kierownictwo Szkół a następnie spotykała się z młodzieżą i mówiła o powstaniu ZHP, jego historii, o wymaganiach, oczekiwaniach, obowiązkach przed jakimi staną zgłaszając chęć przystąpienia do organizacji. Zapraszała do wstąpienia na zasadach dobrowolności. Kto chciał być harcerzem – harcerką wstępując zobowiązywał się do przestrzegania prawa harcerskiego. Składał przyrzeczenie i musiał

pracować nad swoimi ułomnościami, niedoskonałościami, starał się być lepszym, uczciwym, prawdomównym, koleżeńskim, pomocnym dla bliźnich i codziennie zrobić coś użytecznego dla drugiego człowieka”.

Od września 1945 roku w Mysłowicach podjęły pracę dwie drużyny przy szkołach średnich: 1. Drużyna przy Żeńskim Państwowym Gimnazjum, którą do września 1946r. prowadziła harcerka gimnazjalistka drużna Wanda Szadkowska po nie funkcję objęła drużna Aniela Muszała, 2. Drużyna przy Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli, którą założyła i prowadziła do września 1948 roku drużna Teresa Kanianka. Obydwie drużyny stały się ważnym ogniwem pracy hufca. Organizowały własne obozy letnie, zdobywały stopnie i sprawności. Uczestniczyły w kursach organizowanych przez Komendę Chorągwi przygotowując się do funkcji drużynowych.

W latach 1945 – 1949 w hufcu działały:

II DH SP 2 ul. Św. Jana

III DH „Wszehświat” SP 3 Janów

IV DH „Wichry” SP 4 Piasek

V DH „Tatrzańska” SP 5

VI DH „Góry” SP Słupna

VII DH „Słońce” Gimnazjum i Liceum

VIII DH „Młody Las” Seminarium Przedszkolne

Drużynowymi były: Lidia Osiczanka, Wanda Wronianka, Teresa Menżyk, Zofia Uhl, Wanda Szadkowska, Aniela Muszała, Irena Pudelko, Teresa Kanianka.

W czasach powojennych nie było rzeczą prostą organizowanie obozów harcerskich, wycieczek oraz innych imprez harcerskich. W latach 1946 – 47 finansowania obozów dokonywał Inspektorat Oświaty, w naturze były dary z UNNR-y. Natomiast w latach 1948 – 49 obozy dofinansowywały zakłady pracy rodziców harcerek. Mimo trudności hufiec organizował obozy w Pławnowicach i Sławięcicach. *„Obóz służbowy w Sławięcicach trwał 21 dni. Drużny pełniły dyżury na kolonii dziecięcej. Ponadto na obozie toczyło się harcerskie życie – gry, zabawy, ogniska, wycieczki, organizowane były też ogniska dla dzieci kolonijnych i miejscowej ludności. W częściowo ocalałej części zamku, który otoczony był pięknym parkiem kwaterował nasz obóz. Sceneria posłużyła do wystawienia „Świtezianki” A. Mickiewicza i innych imprez”* wspomina Janina Bezler Pudelkowa. *„W 1947 roku obóz w*

Lublińcu skromny pod względem zaopatrzenia i wyżywienia. W magazynie żywności znajdowały się głównie puszki z koniną z przydziału UNRRA, twardy groch trudny do ugotowania, kasza najsmaczniejsza na świecie często się przypalała i chleb, którego nigdy nie brakowało. Mimo to nikt na takim wikcie nie chorował”. Wspomina Eulalia Wąs Zemanowa. W wakacje 1947r. drużynowa Teresa Kania zorganizowała obóz wędrowny dla drużyny w celu poznania Ziemi Odzyskanych na szlaku Kłodzko – Zielona Góra. W 1948 w Lachowicach na obozie drużyny gimnazjalnej w ramach HSP harcerki zajmowały się pracą w lesie, dziećmi oraz organizacją ognisk dla miejscowej ludności. W 1949 roku wyjazd nad morze z całym sprzętem i dotarcie do miejsca obozowania było nie lada wyczynem dla niepełnoletnich dziewcząt. Wykorzystano pomoc Rady Prawnego Dyrekcji Okręgowej PKP w Katowicach. Po złożeniu odpowiednich pism załatwiono transport kolejowy. W ustalonym miejscu i czasie podstawiono wagony towarowe, załadowano sprzęt i sienniki wypchane słomą. Po kilkunastu godzinach jazdy ładunek dotarł do Łasina skąd furmankami odwieziono go do miejsca obozowania. Obóz w Łasinie – Ustroniu Morskim był obozem pierwszy raz organizowanym nad morzem, uczestniczyło w nim 80 harcerek, składał się z dwóch podobozów :

I Komendantka Wanda Wrona – Kurek, oboźna Zofia Uhl – Stelmachowa

II Komendantka Eulalia Wąs – Zemanowa, oboźna Irena Pudełko

Kadra obozowa to: Komendantka Anna Malajka, z – ca Janina Bezler – Pudełkowa, kwater mistrzyni Zofia Wójcik Morcinkowa, gospodyni Alicja Piontek – Langowa. Obóz znajdował się bardzo blisko morza, w malowniczym, pofałdowanym terenie leśnym. Podobozy nie przylegały do siebie. Po rozbiciu namiotów wykonano pionierkę, kuchnię i sanitariaty. Obóz realizował program Harcerskie Służby Polsce przekazując pomoce naukowe szkole podstawowej i organizował spotkania z dziećmi.

„Najpiękniejsze harcerskie wspomnienia związane są z obozami. Obóz w Łasinie był obozem, który wymagał dużego nakładu pracy z mojej strony ale i najwięcej mnie nauczył. Do moich obowiązków należało dostarczanie z banku w Kołobrzegu pieniędzy na nasze wyżywienie i inne potrzeby. Zatem ciągle kursowałam między Ustroniem Morskim a Kołobrzegiem co pozwalało mi poznać zrujnowane miasto. Największe wyzwanie dopiero mnie czekało, musiałam jechać do Szczecina do Dyrekcji Okręgowej PKP i zamówić transport na przewóz kolejną uczestników obozu i całego sprzętu z Ustronia do Mysłowic. Nie miałam zielonego pojęcia jak to załatwić, lecz mundurek harcerski wzbudzał sympatię i

zaufanie. W Dyrekcji znalazł się jakiś starszy urzędnik, który zauważył siedzącą „bidulę” i zainteresował się sprawą. Wielka była moja radość jak z całym majdanem w dniu wyjazdu dotarłyśmy na stację kolejową – a wagony już czekały. Dlatego uważam, że harcerstwo było najlepszą szkołą życia. Tam nauczyłam się samodzielności, wytrwałości, znoszenia niewygód, pokochałam wędrówki i przyrodę”- wspomina Zofia Wójcik – Morcinkowa.

Przy hufcach męskim i żeńskim działało jedno Koło Przyjaciół Harcerstwa, do którego należeli w większości rodzice harcerek i harcerzy. Hufiec męski i żeński współpracowały z sobą w organizowaniu obozów letnich, zimowisk oraz w organizacji udziału w uroczystościach państwowych i harcerskich na terenie miasta. Obchodzono też z wielką pompą i paradą Uroczystość Poświęcenia Sztandaru Hufca męskiego 10 października 1948 roku. Przebieg i organizacja tej uroczystości szczegółowo była omawiana na posiedzeniu Koła Przyjaciół Harcerstwa.

Niestety początek roku harcerskiego 1949/50 nie zapowiadał się ciekawie. Zmiany ideologiczne w związku i organizacyjne połączenie hufca męskiego i żeńskiego we wrześniu 1949r. w jeden negatywnie wpływały na dalszą działalność harcerską w mieście. Komendantem Hufca został mianowany phm. Roman Korus, z dniem 25 września 1949r. z funkcji hufcowego odchodzi phm. Stanisław Mrowiec. Związek Harcerstwa Polskiego w mieście przestaje istnieć. W latach 1950 - 1956 w Mysłowicach działały drużyny OH i Komenda Hufca. Komendantką była drużna Stefania Truchówna. Jednak organizacja ta nie cieszyła się poparciem ani popularnością społeczną, zaś instruktorzy ZHP zaprzestali działalności. Zachował się sztandar z tego okresu.

3.2. Hufiec po Zjeździe Łódzkim

Ze wspomnień grupy instruktorów nie pracujących w Organizacji Harcerskiej: *”śmiało można rzec, że wiele instruktorek i instruktorów harcerskich nie opuszczała ani na chwilę myśl o powrocie do ZHP, do prawdziwej pracy harcerskiej z młodzieżą. Nie obce były te marzenia grupie instruktorów i harcerzy myślowickiego hufca, która nie godząc się na ówczesne posunięcia wyznaczonych przez ZG ZMP władz Związku, opuściła szeregi zlikwidowanego w 1949r. Związku Harcerstwa Polskiego. Grupa ta stojąc z dala od ówczesnego „harcerstwa” mając za sobą wspólne przeżycia harcerskie, złą, czy dobrą dolę harcerską, nie traciła w okresie tzw. „kultu jednostki” towarzyskiego kontaktu, mimo*

rozproszenia po całym kraju. Spotykano się niejednokrotnie dla ożywienia wspólnych przeżyć, zaśpiewania pieśni harcerskich, podyskutowania na interesujące ich wspólne tematy. Dziwnym się wydaje, ale tak się składało, że pośród wielu poruszanych tematów, temat harcerski omawiany był najczęściej. Burzliwa to była nieraz dyskusja, bo czas robi swoje, ludzie dojrzewając patrzyli różnie na niektóre problemy, zmiany zachodzące w kraju i na świecie, różnie się kształtowały poglądy ludzi. Byli wśród nas ludzie o różnych zapatrywaniach i poglądach, partyjni i bezpartyjni, wierzący i niewierzący. Łączyło nas jedno: byliśmy harcerzami i harcerkami, a Służba Polsce i to Polsce prawdziwie demokratycznej i prowadzonej we właściwym tego słowa znaczeniu, nie była dla nas frazesem, kwestią zrobienia kariery czy uzyskania takich, czy innych korzyści. Choć wielu z tej grupy przez pewien okres patrzyło na to co działo się w kraju przez tzw. "pryzmat krzywdy harcerskiej"(określenie przyjęte w czasie dyskusji), to jednak ponad wszystko za najważniejsze uznali Służbę Polsce, oczywiście taką, jaką poznali w harcerstwie: bezinteresowną, pełnioną przez miłość do człowieka, nie przez „drętą mowę” ale przez czyn. Dla naszego zespołu ani na chwilę nie było wątpliwości, że Związek Harcerstwa Polskiego znów kiedyś powstanie, że metody harcerskie, które w przeszłości zdały egzamin na celująco, muszą być przywrócone młodzieży polskiej. Ale kiedy?... Okazało się, że chwila ta wcześniej przyszła, aniżeli się spodziewaliśmy. Poprzedziła ją ożywiona dyskusja w prasie, uzasadniająca konieczność nawiązania do tradycji harcerskich. Wreszcie nadszedł „polski październik”, a za nim odnowa życia politycznego, społecznego i gospodarczego kraju...”

A potem przyszedł Krajowy Zjazd Działaczy Harcerskich w Łodzi, odbyty w dniach 8-10.12.1956r. Z wielkim zainteresowaniem śledzono w prasie notki dotyczące obrad łódzkich, ich uczestników, wypowiedzi, itp. Z różnymi uczuciami przyjmowano wiadomości: z jednej strony uzasadnione po tylu latach uczucie nieufności, z drugiej poczucie obowiązku i przywiązania do harcerstwa. Nielatwa to była sprawa powziąć decyzję tym bardziej, że wyniki obrad w Łodzi nie zawsze były jasne.

Na dzień 30.12.1956r. zwołano spotkanie harcerzy i instruktorów byłego hufca ZHP w osobach: Mrowiec Stanisław, Kania Jerzy, Korus Roman, Szade Franciszek (junior), Szade Jan, Pietraszek Karol, Folga Zygmunt, Mrowiec Hieronim, Mrowiec Kazimierz, Pudełko Henryk, Malajka Tadeusz, Korfanty Adam, Słomka Tadeusz, Maciejewski Henryk, Sza de Franciszek(senior), harcerki reprezentowała drużna Maria Maciejewska. Zebrani przedyskutowali materiały ze Zjazdu Działaczy, a w szczególności „Deklaracją Ideową ZHP”. Postanowiono spotkać się na kolejnym zebraniu 6 stycznia 1957r. Kolejne spotkanie

odbyło się zgodnie z planem. Przyjęto na nim „Deklarację Ideową ZHP” za podstawę do podjęcia pracy. Po przeanalizowaniu działalności i po burzliwej dyskusji, dh Stanisław Mrowiec zgodził się na wysunięcie jego kandydatury na komendanta hufca harcerzy i harcerek. Już 9 stycznia delegacja harcerska przeprowadziła rozmowę z p.o. Komendanta Chorągwi w Katowicach hm Józefem Haenslem, przedstawiając mu swoje projekty oraz zapoznając ze strukturą reprezentowanej grupy. Dh Haensel wyraził zgodę oraz polecił kontakt z dotychczasową Komendą Hufca. 10 stycznia odbyła się rozmowa Komendantki Hufca z dhem Stanisławem Mrowcem i ustalono na dzień 14 stycznia odprawę scaleniową byłych instruktorów ZHP i dotychczasowej Komendy Hufca. Zgodnie z ustaleniami w dniu 14 stycznia odbyła się odprawa, w której wziął udział hm Józef Haensel. Odprawę rozpoczęła drużyna Truchówna, składając sprawozdanie z dotychczasowej działalności. Następnie głos zabrał phm Stanisław Mrowiec przedstawiając swoje propozycje na nową działalność hufca ZHP Mysłowice. Szczegółowo omówił kierunki działalności precyzując podział zagadnień na sprawy szkoleniowe, organizacyjne, gospodarcze. Po dyskusji drużyna Truchówna, imieniu OH zaproponowała wybór nowej Komendy Hufca ZHP w składzie:

- Hufcowy - phm Stanisław Mrowiec
- Z - cy hufcowego phm Jerzy Wróbel, phm Bogdan Bejnarowicz
- Sekretarz – Stefania Truchówna
- Referat drużyn męskich - phm Roman Korus, HO Hieronim Mrowiec, wyw Mieczysław Bednorz
- Referat drużyn żeńskich – Stefania Truchówna, pwd Anna Malajkówna, pwd Wanda Wronianka
- Referat szkolenia – phm Zygmunt Folga, HR Ireneusz Ziajski
- Referat obozów – HR Jerzy Kania, HR Franciszek Szade
- Referat gospodarczy - HO Kazimierz Mrowiec
- Referat finansowy – HR Stanicki
- Referat wychowania fizycznego – HO Henryk Maciejewski
- Namiestnik Zuchowy – dhna Danuta Pokora.

Proponowany skład Komendy został przyjęty jednogłośnie. Odprawę zakończono odśpiewaniem hymnu harcerskiego „Wszystko co nasze...” Z dniem 14 stycznia 1957 roku rozpoczął się pierwszy etap pracy odrodzonego Hufca ZHP w Mysłowicach. Nowy duch wstąpił w harcerzy myślowickich, zauważalny jest intensywny rozwój harcerstwa zarówno w hufcu jak i w chorągwi. Przygotowywana jest Konferencja Chorągwi, w której

uczestniczyć mają druhowie: Stanisław Mrowiec, Adam Korfanty, Roman Korus, Wanda Dulewska, Zenobia Skoczyńska. W hufcu realizowane jest nowe Prawo i Przyrzeczenie Harcerskie, wprowadzone są nowe zasady zdobywania stopni harcerskich. Powstają komisje stopni harcerskich: ćwika i pionierki, wywiadowcy i tropicielki. Hufiec swą działalnością obejmuje miasto Mysłowice oraz Słupną, Brzęczkowie, Brzezinkę, Larysz i Morgi. W kwietniu 1957r. odbyło się pierwsze po odrodzeniu ZHP Przyrzeczenie Harcerskie oraz przyznanie pierwszych stopni harcerskich. W programie hufca położono nacisk na obchody rocznic i świąt państwowych. Dużo uwagi poświęcono sprawom kształcenia i organizacji obozów w Wapienicy.

W wyniku reorganizacji szkół na terenie miasta Komenda Hufca zaproponowała Radzie z dniem 01.10.1957r. zmiany osobowe w drużynach, drużyny żeńskie:

- I DH LP - drużynowa trop. Maria Lelonek
- II DH - drużynowa ochot. Krystyna Pietrek
- IIIDH - drużynowa trop. Alina Waluch
- IV DH - drużynowa trop. Alicja Grabowska
- V DH - drużynowa trop. Zofia Plutecka
- VI DH - drużynowa phm. Wanda Dulewska
- VIII DH - drużynowa trop. Anna Haffner
- IX DH - drużynowa trop. Teresa Chowańska
- XI DH - drużynowa pwd. Anna Malajka
- XII DH - drużynowa Wanda Domżoł

drużyny koedukacyjne:

- VII DH koedukacyjna - drużynowa pion. Zenobia Skoczyńska
- XII DH koedukacyjna - drużynowa pion. Danuta Dembska

drużyny męskie:

- I DH - drużynowy ćw. Bronisław Banasik
- II DH - drużynowy ćw. Zdzisław Raczyński
- IV DH - drużynowy ćw. Mieczysław Bednarz
- VIII DH - drużynowy HO Adam Korfanty
- X DH - drużynowy HO Adam Białas
- XIII DH - drużynowy pwd. Henryk Palka

drużyny zuchowe:

I DZ - drużynowa trop. Renata Piec

II DZ - drużynowa trop. Maria Lorek

W październiku po długoletniej przerwie reaktywowano działalność Koła Przyjaciół Harcerstwa. W listopadzie X DH z Brzęczkowic uzyskała duży lokal na harcówkę. W czasie ferii zimowych zorganizowano pierwsze zimowisko hufcowe. Lato 1958r. harcerze spędzili na obozie w Lewinie Kłodzkim. Nowy rok harcerski 1958/59 hufiec rozpoczął nakreśleniem kierunków działalności:

1. Aktywizacja turystyczna naszej najbliższej okolicy,
2. Oddziaływanie kulturalne na otoczenie i środowisko, w którym pracują i żyją nasze drużyny,
3. Rozumne wychowanie gospodarcze w drużynach i wyrobienie stosunku do własności,
4. Systematyczne szkolenie kadry zastępowych i innych funkcyjnych oraz instruktorów.

Pod koniec 1958r. Komenda Hufca otrzymała od Prezydium Miejskiej Rady Narodowej domek na działalność harcerską. Domek położony przy ul. Bytomskiej w ogrodzie Ludowym. Harcerze własnymi rękami dokonali remontu przy pomocy Kopalni Mysłowice i MPRB. Koszt remontu wyniósł 15.000 zł Dofinansowanie przekazała Komenda Chorągwi ZHP Katowice. Kilku instruktorów otrzymało awanse. I tak: harcmistrzem został phm. Stanisław Mrowiec, podharcmistrzami zostali – pwd Anna Malajka, pwd Janina Mielińska, pwd. Wanda Wronianka, pwd. Hieronim Mrowiec, pwd. Kazimierz Mrowiec.

3.3. Lata pracy ideowo – wychowawczej 1960 – 1989

Okres ten obejmuje działalność po II Walnym Zjeździe ZHP, a kończy się IX vel XXVI Zjazdem ZHP w marcu 1989 roku. W okresie tym zdobywano doświadczenia w zakresie wprowadzania systemu pracy drużyn i hufców. W działalności harcerskiej nastąpił wielostronny rozwój ruchu społecznego dzieci, młodzieży i wychowawców, charakteryzujący

się określonym celem wiążącym się z programem Związku. Dużą rolę w harcerstwie odgrywa „**Wychowanie fizyczne**”, spełnia cztery podstawowe funkcje:

1. pobudzającą – wspomaganie naturalnego biologicznego rozwoju,
2. przystosowawczą – przygotowanie do zadań oczekujących w życiu, wyrabianie odporności, zdobywanie umiejętności, przygotowanie do wysiłku,
3. poprawiającą - likwidowanie odchyleń w rozwoju fizycznym,
4. wyrównawczą - wyrównywanie braków w rozwoju fizycznym dzieci i młodzieży.

„**Wychowanie internacjonalistyczne**” w ZHP to kolejna forma działalności wychowawczej zapisanej w Statucie ZHP. „**Wychowanie obywatelskie**” to uświadamianie dzieciom i młodzieży mechanizmów funkcjonowania państwa, obowiązków wykonywanych przez obywatela, przygotowanie do spełniania tych obowiązków i korzystania z praw. Wychowanie obywatelskie zmusza do kształtowania postaw obywatelskich, patriotycznych oraz obejmuje przygotowanie do działań praktycznych związanych z udziałem obywatela w życiu państwa. „**Wychowanie patriotyczno - obronne**” w ZHP jako element ideowego wychowania młodzieży obejmuje całokształt działań, zmierzających do przygotowania młodego pokolenia do obrony granic państwa, wyrabia dyscyplinę, hart, umiejętności podejmowania decyzji, sprawność fizyczną. Niemalą rolę w harcerskim wychowaniu odgrywa „**Działalność kulturalna**”, która obejmuje następujące formy działania:

1. Przygotowuje dzieci i młodzież do uczestnictwa w kulturze,
2. Wyzwala własną aktywność młodzieży w różnych dziedzinach życia kulturalnego,
3. Zaspakaja oczekiwania i atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu,
4. Ukazuje dzieciom i młodzieży wartościowe wzorce spożytkowania czasu wolnego, wyrabia nawyki organizowania działalności kulturalnej.

Program Hufca Mysłowickiego oparty był na formach działalności wychowawczej Związku i Chorągwi, wywodził się z rzeczywistości społeczno – politycznej Polski Ludowej. Hufiec w ciągu pracy śródrocznej realizował różne formy pracy programowej. Był to m.in. *Alert Naczelnika ZHP* organizowany corocznie w latach 1965 – 1980 ogłaszany przez Naczelnika i zawierający zestaw zadań do wykonania. Praca ideowo- wychowawcza hufca kierowana była nie tylko na zachodzące wydarzenia społeczno – polityczne, ale i potrzeby oraz zainteresowania młodzieży. Znajdowało to odbicie w prowadzeniu w hufcu takich akcji

jak „40 rocznica Powstań Śląskich”. Podejmowano ponadto działania rozwijające patriotyzm (uroczystości i obchody rocznic i świąt państwowych). Bardzo dużą popularnością cieszyły się zadania wynikające z odznaki chorągwianej „Harcerska Służba Ziemi Śląskiej” w realizacji, których uczestniczyło 70% drużyn. Dużo miejsca w pracy hufca zajmowała organizacja wolnego czasu, w wyniku której na Ćmoku zorganizowano Stację Lata Nieobozowego, która obejmowała młodzież harcerską i niezorganizowaną w latach: 1960 – 70 uczestników, 1961 – 130 uczestników, 1963 – 2x110 i 800 uczestników grup podwórkowych. Obozowa Akcja Letnia organizowana w 1959r. w Łętowni, w 1960r. w Nierodzimiu, w 1961r. w Wapienicy, w 1962 w Jeleniowie, w 1963r. w Nierodzimiu obejmowała łącznie 870 uczestników.

W dniu 24 września 1961r. harcerze myśłowiccy przeżywali swój kolejny wielki dzień – w 600-ną rocznicę istnienia miasta władze Myśłowic ufundowały harcerzom sztandar, którego uroczyste wręczenie odbyło się na Rynku. Uczestnikami tego wydarzenia byli harcerze z drużyn myśłowickich oraz zaproszeni goście z innych hufców (m.in. Lublińca, Chorzowa, Bytomia oraz uczestnicy Zlotu Chorągwianej Akcji „Zamont”). W imprezie wzięło udział około 200 harcerzy, imprezę z ramienia Komendy Chorągwi obsługiwał hm. Jerzy Wojciechowski. Wręczenie sztandaru było zakończeniem kadencji Druha Stanisława Mrowca na funkcji komendanta hufca, funkcję przejął Druh Kazimierz Mrowiec. Najlepsi harcerze złożyli Ślubowanie Grunwaldzkie, po czym odbyła się harcerska defilada ulicami miasta.

Drużyny hufca często uczestniczyły w obchodach świąt państwowych i rocznic, popularyzowały budowę Centrum Zdrowia Dziecka. Podejmowały inicjatywy i zadania pomagały w uzyskaniu właściwej rangi hufca w środowisku, zjednały poparcie władz partyjnych i administracyjnych, rodziców i społeczeństwa. Komenda Hufca współpracowała z wieloma organizacjami takimi jak: ZMS, ZBOWiD, LOK realizacja zadań z zakresu obronności - zdobywanie MOSO (Młodzieżowa Odznaka Sprawności Obronnej). Wszystkie drużyny harcerskie opiekowały się Miejscami Pamięci Narodowej. Władze miejskie ufundowały hufcowi Ośrodek Obozowy w Piłce k/ Lublińca z przeznaczeniem na organizację letnich obozów, natomiast wiosną i jesienią wycieczek i biwaków dla poznania ziemi lublinieckiej.

W dniu 14 lutego 1965r. odbyła się I Konferencja Sprawozdawczo – Wyborcza Hufca. Na Konferencji dokonano podsumowania działalności hufca oraz nakreślono plan działania na najbliższy okres. Konferencja wybrała również nowe władze, Rada Hufca w składzie:

Joachim Bittner, Gustaw Farana, Jerzy Gryga, Jan Gryksa, Urszula Kmicikiewicz, Andrzej Konieczny, Adam Korfanty, Irena Kura, Urszula Kurek, Elżbieta Mateja, Janina Mielińska, Kazimierz Mrowiec, Zdzisław Raczyński. Komisja Rewizyjna - Teresa Gryksa, Irena Kowalik, Barbara Jurkowska, Anna Radziejewska, Elżbieta Stöcker.

Mysłowicka organizacja ZHP rozwija się pomyślnie, dobrze układa się współpraca harcerzy z władzami miasta i zakładami pracy. W przerwach śródrocznych organizowane są zimowiska i obozy harcerskie. Nierodzim 1965, Bystra Śląska 1966, i Nierodzim. Na II Konferencji Hufca wybrano nową Komendę Hufca w składzie:

Anna Radziejewska - komendant hufca
Elżbieta Mateja - zastępca
Adam Korfanty - zastępca
Jerzy Gryga - kwatermistrz
Janina Mielińska - kierownik Kręgu Pracy

Początek lat 70 – tych to działalność drużyn realizujących program Harcerskiej Służby Polsce Socjalistycznej (HSPS) w szkołach ponadpodstawowych. Kolejne lata to działania patriotyczne i społeczne łączone z metodyką harcerską, do nich należały działania pod hasłem: „Naszej Biało-Czerwonej żar harcerskich serc i czyn młodych rąk”, Harcerski Salut Zwycięstwa – „Drogami Wyzwolenia”. Drużyny HSPS realizowały zadania Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym a harcerze Turniej Wiedzy Obywatelskiej. Harcerze myśłowiccy brali udział zarówno w czynach młodzieży, jak i w realizacji zadań pod hasłem „W poczuciu odpowiedzialności za losy Ojczyzny, porządkujemy swoje gospodarstwa, umacniamy nasze szeregi”. Kierunki działania to:

- każdego dnia tworzymy przyszłość Polski i własną
- chcemy wiedzieć więcej niż wiemy
- w harcerskim zespole uczymy się dorosłego życia
- kształtujemy socjalistyczny styl życia i działania

„Chcemy na miarę naszych ambicji wносить jak największy wkład w rozwój kraju, na miarę potrzeb kształtować samych siebie” to myśl przewodnia wszystkich działań Hufca w latach 70 – tych.

W połowie lat 70 – tych w zasięgu Hufca Mysłowice znalazł się były Hufiec Imielin, mający również bogatą tradycję i historię działania od 1934r..W momencie przyjęcia byłego

hufca działało na jego terenie 12 drużyn harcerskich. W latach 70 – tych na terenie hufca działały 22 szczepy harcerskie skupiające średnio 3 drużyny. W tym w szkołach ponadpodstawowych działało 6 szczepów HSPS.

Ilość drużyn i członków drużyn w latach 1959 -1964

ROK	ZUCHY		HARCERZE		HUFIEC	
	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków
1959	7	167	19	555	26	722
1960	6	178	21	588	27	766
1961	7	198	21	673	28	871
1962	7	202	21	684	28	886
1963	10	216	25	770	35	986
1964	11	246	30	862	41	1 108

Stan ilościowy hufca w latach 1968-1970

ROK	Drużyny zuchowe	Drużyny harcerskie	Drużyny starszoharcerskie	Ilość drużyn w hufcu	Ilość członków w hufcu
1968	11	23	8	42	1 189
1969	14	23	8	45	1 383
1970	14	23	8	45	1 476

Rozwój drużyn w latach 1973 – 1974

ROK	ZUCHY	HARCERZE	Drużyny HSPS	RAZEM
1973	770	1 246	428	2 414
1974	1 813	2 048	829	4 690

Stan zorganizowania Hufca 1978 – 1979

ROK	ZUCHY		HARCERZE		Drużyny HSPS		Hufiec stan liczebny
	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków	
1978	49	1 110	57	1 537	44	972	3 619
1979	54	1 356	58	1 673	56	1 138	4 167

Rok 1979 to Międzynarodowy Rok Dziecka, harcerze naszego hufca podejmowali wiele działań na rzecz dzieci. Pod hasłem „Dzieciom uśmiech – światu pokój” oraz „O szczęśliwe dzieciństwo dzieci całego świata” organizowali wiele imprez i zabaw dla dzieci w środowisku swojego działania. Podsumowaniem działań Roku Dziecka w hufcu był udział drużyn w Jarmarku Mysłowickim gdzie Komenda Hufca oceniła i podsumowała działania drużyn i szczeptów. Za współpracę z drużynami harcerskimi wyróżniono działaczy Honorową Odznaką HSZŚL oraz Instruktorską Odznaką HSZŚL 26 instruktorów.

W roku 1980 hufiec skupiał około 3,5 tys. członków Związku. Burzliwe wydarzenia na początku lat 80 – tych objęły zasięgiem również nasz hufiec, co w konsekwencji doprowadziło do zweryfikowania szeregów harcerskich. W listopadzie 1981 roku spis harcerski określił liczebność hufca na 999 członków w tym 253 zuchów, 368 harcerzy, 233 harcerzy starszych, 40 drużynowych, 95 przybocznych i 50 osób kadry instruktorskiej. Spis harcerski potwierdził słuszność wniosku o zawieszeniu działalności szczeptów. Rada Hufca podjęła decyzję o rozwiązaniu szczeptów, a działalność harcerską w szkołach podjęły drużyny.

Lata przemian i konfliktów w naszym społeczeństwie nie sprzyjały stabilizacji i ciągłości pracy wychowawczej w organizacji. Wiele postaw i ideałów uległo przewartościowaniu w oczach dzieci i młodzieży, dlatego ciągle szukano swej wiarygodności i tożsamości. Te ciągle poszukiwania nowych wzorów i nowych dróg działania nie przyczyniły się do pełnej realizacji zadań statutowych. Wielu członków naszej organizacji nie wytrzymało tej trudnej próby i opuściło szeregi Związku. Ci, którzy pozostali w organizacji, nie ulegli nastrojom chwili. W tym krytycznym okresie starali się być wiernymi podstawowym celom, jak najlepiej służyć Polsce, wychowywać w działaniu, odpowiadać na potrzeby dzieci i młodzieży. Rada Hufca przyjęła długofalowy program umacniania drużyn. Działalność programowo – organizacyjna oparta była o program HSZŚL. Drużyny realizowały zadania akcji „Pomocna Dłoń” oraz „Księgozbiór” w ramach pomocy szkole, w wyniku której zebrane przez harcerzy książki zostały przekazane do bibliotek szkolnych.

Obradujące w przededniu VII Zjazdu ZHP „FORUM AKTYWU HSPS” przekształciło się w Ogólnopolską Zbiórkę Harcerzy Starszych (OZPHS). Uczestnicy Zbiórki opracowali dokument „Harcerze Starsi o sobie”. Dokument ten został przyjęty przez VII Zjazd ZHP w marcu 1981 roku. Kolejne zbiórki odbyły się w 1982 i 1983 roku. W następnych latach odbywały się Polowe Zbiórki Harcerzy Starszych. Na bazie stanowiska „Harcerze Starsi o sobie” 14 kwietnia 1981 roku powstała w hufcu Kadrowa Drużyna Harcerstwa

Starszego w skład, której wchodziłi harcerze starsi szkół ponadpodstawowych w mieście. Drużyna przyjęła tradycje drużyny starszo harcerskiej działającej w Indiach w 1940 roku. Członkowie przechodzili próbę starszo harcerską i odnawiali przyrzeczenie po czym otrzymywali zielony pagon z trójpłomiennym ogniskiem symbolizującym „Samowychowanie”, „Samokształcenie” i „Teżyznę fizyczną”. Zielony kolor symbolizuje harcerską wiosnę, nadzieję i radość. Pagon noszony był na lewym naramienniku bliżej harcerskiego serca. Harcerstwo Starsze działało pod hasłem „Wyjdź w Świat, zobacz, pomyśl, zrób” oraz na Służbie, Braterstwie i Samorealizacji. Zadaniem „Kadrowej” było szkolenie funkcyjnych w celu przygotowania ich do tworzenia drużyn harcerzy starszych w szkołach, w wyniku tych działań powstały: 1MDHS przy LM, 2MDHS przy SWP, 7MDHS przy ZSZ MGIE, 4MDHS przy ZSO. Drużyny te we wrześniu 1982 roku przystąpiły do realizacji zadań Ofensywy Starszoharcerskiej mającej na celu odrodzenie harcerstwa starszego. Kolejne drużyny powstały do końca 1984 roku były to: 5MDHS LZ Falent, 56 HDW przy KH starszo harcerska - działa już w hufcu ale teraz weszła w skład drużyn HS, 3MDHS przy ZSZ, 8MDHS przy ZSG KWK Lenin, 9MDHS przy SN. Kadrowa Drużyna działała do końca roku harcerskiego 1983/84, w tym czasie przez drużynę przeszło około 35 funkcyjnych. Drużyny Harcerstwa Starszego działały w hufcu do końca lat 80-tych. Skupione w Referacie Harcerzy Starszych zrzeszając 11 Drużyn. Kolejną inicjatywą było przyjęcie „Czteroletniego programu rozwoju hufca i umacnianie drużyn na lata 1985 – 1989”. W programie tym mieści się Trzyletni Turniej Drużyn oraz kształcenie kadry. Kolejne lata to: „Turniej Wędrówek i Sprawności Harcerskiej”, „Turniej Służby Społeczno - Kulturalnej i Gospodarności” oraz „Turniej Inicjatyw Drużyn”. Zadaniem drużyn w kolejnych latach był udział w tradycyjnych imprezach harcerskich, oraz wykazanie się własnymi inicjatywami. W pierwszym roku drużyny winne spełnić normy drużyny pełnoprawnej – myśłowickiej. W drugim roku drużyny myśłowickie zdobywały tytuł dobrej drużyny, a wszystkie drużyny miały obowiązek podejmowania działań na rzecz kultury i gospodarności. W trzecim roku drużyny myśłowickie walczyły o tytuł wzorowej lub sztandarowej a ponadto musiały wykazywać się inicjatywą własną na rzecz pozostałych drużyn. Drużyny podejmowały także działania na rzecz przyrody i ekologii.

Tradycyjnie imprezy hufca rytmicznie wyznaczały cele do osiągnięcia. Poczynania oparte były o program Harcerskiej Służby Ziemi Śląskiej. Podejmowano realizację zadań o najwyższych wartościach wychowawczych i poznawczych z zakresu patriotycznego oddziaływania. W dniu 12 stycznia 1983r. utworzono w hufcu Komisję Historyczną, w skład

której weszli harcerze i instruktorzy hufca działający w latach międzywojennych i w latach 40-tych. Wśród zebranych było trzech byłych hufcowych, druhowie: Edward Nowak, Stanisław i Kazimierz Mrowcowie oraz były komendant hufca Katowice – Ligota druh Alfons Burzyński. Wybrano także Prezydium Komisji. Komisja zaproponowała podjęcie kampanii i wokół bohatera hufca. W 60-tą rocznicę działania Hufca odbyła się uroczystość inauguracji kampanii „Bojownikom o Polskość „Śląska”.

We wrześniu 1986r. Hufiec był organizatorem imprezy Chorągwi „Harcerski Start 86”. Oprócz drużyn hufca w imprezie udział wzięły delegacje hufców ościennych. W ramach Harcerskiego Startu odbywał się zlot drużyn na Słupnej. Hufiec zabezpieczał również okręgowe eliminacje XXII Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym rozgrywane w Mysłowicach. W eliminacjach udział wzięły harcerskie reprezentacje chorągwi Bielskiej, Częstochowskiej i Katowickiej. Ogromną rolę wychowawczą spełnia Harcerska Akcja Letnia i Harcerska Akcja Zimowa. Obozy pozwalają na wszechstronne i różnorodne oddziaływanie na rozwój osobowości dzieci i młodzieży, przestrzegania zasad współżycia w grupie, umiejętności podporządkowania się, wyrobienie odporności i wrażliwości, rozwój intelektualny i uczuciowy, rozwijanie samodzielności, aktywności oraz tężyzny fizycznej. Hufiec realizował Program Akcji Rodło, który obejmował zapoznanie uczestników obozów z walką ludności Śląska o powrót do Macierzy, spotkania działaczy harcerskich z okresu powstań śląskich z uczestnikami obozów, wędrowki turystyczne między Ośrodkami obozowymi, poznawanie okolicy obozowania oraz praca społeczna na rzecz środowiska. Z kolei Program Akcji Klimczok obejmował poznanie regionu obozowania (przeszłość, walory turystyczne, folklor, praca dla środowiska, czynna rekreacja). W czasie akcji letniej hufiec organizował obozy w: Pilce (1985, 86, 87, 88), kolonie suchowe (1985, 86, 87, 88), obozy wędrowne (1985, 86, 87), obozy żeglarskie (1985, 86, 87, 88), obozy w innych ośrodkach (1982, 83, 86, 87, 89), na polach Grunwaldu (1984, 88), obozy zagraniczne (NRD, Bułgaria).

Rok 1988 to bardzo ważny rok w działalności hufca, podsumowana została kampania „Bohater” i nadano hufcowi imię. W latach 1983 – 85 drużyny szukały działaczy harcerskich z początków działalności harcerstwa w mieście. Lata 1985 - 87 to okres umacniania podstawowych jednostek: zastępów i drużyn. W wyniku tej działalności drużyny zdobyły tytuły pełnoprawnych-mysłowickich, dobrych i wzorowych drużyn. Rok 1987/88 to rok nadania hufcowi imienia. Drużyny zorganizowały festiwal piosenek piasów śląskich, konkurs rysunkowy i wystawę plakatu. Przeprowadzono w drużynach quizy na temat wiadomości o mieście. Na szczelbu hufca odbyła się sesja popularno – naukowa połączona z wystawą

dorobku drużyn. 28 maja 1988r. Główna Kwatera ZHP nadała hufcowi imię „Bojowników o Polskość Śląska”. Uroczystość z udziałem władz chorągwianych, politycznych i administracyjnych miasta odbyła się w MOSIR na Słupnej. W programie był zlot drużyn, spotkanie z władzami – wręczenie odznaczeń, odznak i wyróżnień, uroczysty apel – przegląd drużyn - nadanie imienia - przyrzeczenie harcerskie – defilada drużyn. Impreza zakończyła się programem artystycznym. Z ramienia chorągwi imprezę obsłużył hm. Andrzej Cofała – Komendant Chorągwi.

Zestawienie drużyn harcerskich i harcerstwa starszego w latach 1981 – 1989

Drużyny harcerskie

Nazwa drużyny	Lokalizacja	Drużynowy
1 MDH im. K. Świerczewskiego	SP 10 Brzezinka	hm Stefania Koziół
2 MDH Czarne Stopy	SP 10 Brzezinka	pwd Elżbieta Jajeśniak
3 MDH Biało Czarni	SP 17 Krasowy	hm Marek Chade
4 MDH Albatrosy	SP 5 Mysłowice	pwd Agnieszka Molenda
5 MDH Pancerniacy	SP 5 Mysłowice	phm Dariusz Płaza
6 MDH Skaut	SP 1 Mysłowice	phm Marian Panicz
7 MDH Sofinetki	SP 6 Brzęczkowice	hm Bożena Kalus
8 MDH Nieprzetarty Szlak	SP 8 Mysłowice	pwd Andrzej Michalski
9 MDH Słoneczna Polana	SP 21 Chełm Śląski	phm Teresa Kitlas
10 MDH Cichociemni	SP 5 Mysłowice	phm Zbigniew Pączek
11 MDH Komandosi	SP 5 Mysłowice	pwd Artur Brudniok
12 MDH Obrońcy Pokoju	SP 6 Brzęczkowice	phm Krzysztof Kalus
13 MDH Szczęśliwa 13	SP 13 Brzęczkowice	hm Elżbieta Braksator
14 MDH Pożarnicza	SP 18 Dzieńkowice	phm Klaudia Bitniok
15 MDH Czerwone Berety	SP 9 Mysłowice	hm Jerzy Staroń
16 MDH Obieżyświaty	SP 20 Imielin	pwd Ewa Bobrowska
17 MDH	SP 16 Kosztowy	phm Małgorzata Pyka
18 MDH Przyjaciele Świata	SP 13 Brzęczkowice	phm Dariusz Kotas
19 MDH Miłośnicy Przyrody	SP 7 Słupna	pwd Iwona Kosma
20 MDH	SP 22 Chełm Śląski	phm Maria K-Kopka

Drużyny harcerzy starszych

Nazwa drużyny	Lokalizacja	Drużynowy
1 Reprezentacyjna DH Szare Szeregi	KH	hm Jerzy Stocker
2 Środowiskowa DHS Zielone Straszycło	KH	phm Marzena Bębenek
1 MDHS	LM	ho Anna Kuleta
2 MDHS im. J. Korczaka	SN	pwd Małgorzata Bielawska, pwd Anna Sroka
3 MDHS	ZSZ	pwd Mirosław Pajor
4 MDHS Agricola	LO	pwd Bożena Mika
5 MDHS	LZ Falent	Dorota Maślona
56 HD Wodna	KH	pwd Małgorzata Niedziela
7 MDHS Turystyczna	ZSG WKW Mysłowice	pwd Paweł Laufer
8 MDHS im. J. Pukowca	ZSK KWK Lenin	pwd Grzegorz Kudzia
9 MDHS Wędrowniczki	SN	pwd Joanna Copa

W hufcu działało 46 instruktorów oraz Drużyny Zuchowe w Szkołach Podstawowych:
1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 17, 18, 22.

Stan ilościowy hufca w latach 1984- 1988

Rok	Zuchy	Harcerze	HS	Funkcyjni	Razem
1984	1 018	871	183	177	2 249
1985	873	898	255	171	2 197
1986	962	909	289	255	2 415
1987	829	926	316	168	2 239
1988	989	981	297	199	2 466

4.HARCERSTWO MYSŁOWIC W NOWEJ RRZECZYWISTOŚCI

4.1. Lata 1990 – 2003

Kolejne lata działania hufca to okres kampanii zjazdowej XXVI Zjazdu ZHP, Nadzwyczajnego Zjazdu w Katowicach oraz kampania zjazdowa przed XXVIII Zjazdem w Bydgoszczy i okres realizacji postanowień tego Zjazdu. Pierwsze lata wprowadziły wiele zmian dotyczących programowej i organizacyjnej działalności w Związku. Mnogość zmian miała na celu zmianę oblicza organizacji. Chodziło o zmianę charakteru Związku z ideowo - wychowawczego na wychowawczy. Za zmianami programowymi szły też zmiany organizacyjne.

Na posiedzeniu Rady Hufca 13 września 1989r. nastąpił podział władz hufca, zgodnie z zaleceniem Zjazdu ZHP, ze składu Rady Hufca wyprowadzono Komendę Hufca w składzie: komendant hufca Zbigniew Stolorz, zastępcy Maria Ciołka i Florian Strzemiecki. Rada Hufca pracowała w 17 osobowym składzie pod przewodnictwem drużyny Danuty Farany. Z początkiem roku 1990 postanowiono zwołać konferencję instruktorską, która odbyła się w dwóch terminach 29.03.1990r. i 03.04.1990r. Przyjęto uchwałę programową: *„Dziś zastanawiając się nad dalszą działalnością hufca nie możemy się cofać, tworzyć harcerstwa na wzór okresów historycznych, lecz podtrzymując tradycję 65 letniego dorobku hufca opierać główne działania na zainteresowaniach i potrzebach naszych harcerzy, naszych drużyn. Jesteśmy zainteresowani przede wszystkim własnym hufcem, własnymi drużynami. W drużynach i środowiskach wędrowniczych i instruktorskich nie będziemy wprowadzać polityki. Zadaniem naszym jest wychowanie dobrego człowieka bez względu na jego wiarę czy przekonania polityczne. Sprawy naszego hufca powinniśmy rozwiązywać w naszym gronie niezależnie od sytuacji w Związku i w ruchu harcerskim. Drużyny powinny pracować z własnym programem działania we współpracy ze środowiskiem i rodzicami. W hufcu organizowane będą tradycyjne imprezy hufca dla większego poznania poszczególnych drużyn. Udział drużyn w tych imprezach zależeć będzie od ich potrzeb”*.

Początek roku harcerskiego 1993/94 był rokiem obchodów jubileuszu 70-lecia hufca. Cała mobilizacja harcerska miała na celu jak najlepsze przygotowanie obchodów 70-lecia. Było to tym ważniejsze, że po kilku latach mizernego działania można było pokazać się w

mieście. W ramach obchodów zorganizowano harcerską wystawę w Centralnym Muzeum Pożarnictwa w dziale miasta. Festyn Harcerski z kramami i piosenkami w MOSiR Słupna oraz spotkanie pokoleń byłych harcerzy w restauracji „Trojak”.

Hufiec Mysłowice w nowej rzeczywistości realizuje zadania programowe GK ZHP, na których opiera swe działania wychowawcze.

W latach 1994 – 2000 ZHP zaproponował program „Małe Ojczyzny”. Był to program aktywizacji środowisk wychowawczych Związku. Harcerze wykonywali zadania na rzecz poznawania rozwoju i promocji swoich środowisk, tzw. małych ojczyzn. Kolejne edycje tego programu to „Woda jest życiem”. Był to program wychowania ekologicznego. Harcerze poznawali źródła wody, rzeki, jeziora na terenie swojego działania i starali się uwrażliwić na problem jakości wody pitnej. Harcerze myśłowiccy poznawali zbiornik wody w Dzieńkowicach, a harcerze wodni organizowali działalność wodniaków na Zalewie. Kolejnym programem jest rok „Odkrywców Nieznanego Świata” – celem tego programu było przybliżenie zuchom i harcerzom problematyki osób niepełnosprawnych promowanie modelu drużyn integracyjnych, umożliwienie niepełnosprawnym szerszego udziału w harcerskiej działalności, wspieranie drużyn Nieprzetartego Szlaku pracujących z dziećmi specjalnej troski. Drużyny nasze nawiązały kontakt ze Szkołą Specjalną udało się zorganizować drużyny w tym Integracyjną Drużynę Harcerską i razem z nią organizować zajęcia w ramach tego programu. Udało się też zorganizować Festiwal Kulturalny z udziałem dzieci i młodzieży Szkoły Specjalnej. Drużyny współpracowały też z Domem Dziecka i Caritasem. „Paszport do Europy” to kolejne wyzwanie, którego celem było przygotowanie harcerzy do świadomego i aktywnego korzystania z zasad demokracji w życiu społeczności. Harcerze realizowali zadanie „Widok z Ratusza”, w trakcie którego poznawali miasto i powiat Mysłowice, władze administracyjne i samorządowe. „Bądź Gotów” – celem tego programu jest podjęcie edukacji społecznej kształtującej postawy i umiejętności niezbędne w sytuacjach zagrożenia oraz przygotowanie rozwiązań systemowych określających miejsce i rolę ZHP w zapobieganiu i przeciwdziałaniu klęskom żywiołowym, powodziom, pożarom, wypadkom drogowym, zagrożeniom ekologicznym. Harcerze hufca uczyli się postępować na wypadek zagrożenia oraz alarmowania służb na wypadek awarii lub klęski żywiołowej. „Ścieżka Zdrowia” - zmiany cywilizacyjne przyniosły zmniejszenie aktywności fizycznej niezbędnej do spełnienia podstawowych zadań życiowych, jednak ciało ludzkie nie uległo zmianie. Dlatego też zuchy i harcerze aktywnie uczestniczyli w zdobywaniu wiedzy i umiejętności pozwalających zapobiegać chorobom społecznym i cywilizacyjnym a także prowadzić i propagować zdrowy

tryb życia. Harcerze w ramach zdobywania stopni szczególnie przykładali się do wymagań z zakresu zdrowego trybu życia. „Od samorządności do demokracji” – celem tego programu było kształtowanie i umacnianie samorządności drużyn, wskazanie im pól służby w najbliższym środowisku oraz sposobów i możliwości uczestnictwa w życiu społecznym. Drużyny podejmowały działania na rzecz szkoły.

Stan ilościowy hufca w latach 1990 -1992

ROK	ZUCHY		HARCERZE		HARCERZE STARSI		HUFIEC	
	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków	Ilość drużyn	Ilość członków
1990	9	238	19	331	6	103	34	672
1991	3	68	10	108	2	37	15	213
1992	6	111	5	72	2	28	13	211

W dalszych latach działalności śródrocznej hufca ustalone zostały stałe imprezy hufca, w których mogły brać udział wszystkie drużyny. Nową akcją podejmowaną przez Drużynę „Agricola” jest „Akcja Znicz” - sprzedaż zniczy wokół cmentarzy - ta akcja prowadzona w hufcu od 1993 roku. Co roku prowadzona jest również akcja „Betlejemskie Światło Pokoju” - harcerze rozprawdzają ogień betlejemski wśród instytucji, urzędu miasta, kościołów, domów dziecka i innych placówek. Tradycyjnie w CMP ogień płonie w całym okresie przedświątecznym.

W latach 1995-1999 organizowany był kilkudniowy HFK „Harcomania”. Głównym organizatorem była 4 ŚDH „Agricola” przy pomocy KH, Miejskiego Centrum Kultury i Urzędu Miasta. Na festiwale te przyjeżdżali harcerze z Mysłowic i miast regionu – Dąbrowa Górnicza, Sosnowiec, Będzin, Pszczyna, Bytom. Liczba uczestników to około 200, co roku festiwalowi przewodziło hasło. W 1998r. w festiwalu pod hasłem „Pokonać zło uśmiechem” uczestniczyli harcerze oraz środowiska niepełnosprawnych w tym drużyny NS, przedstawiciele domów opieki społecznej. Tematyką zmagania festiwalowych była zawsze plastyka, piosenka i teatr. Festiwale były wspaniałą okazją do integrowania środowisk i zaprzyjaźnionych drużyn. W hufcu organizowanych jest wiele tradycyjnych imprez, między innymi „Dzień Myśli Braterskiej”. Ostatnie lata obecnej dekady oparte były o strategię rozwojową Śląskiej Chorągwi ZHP i odznakę chorągwaną jak również o Plan Rozwoju Hufca. W trakcie roku szkolnego były realizowane tradycyjne imprezy hufca. Hufiec był

nadal organizatorem akcji letniej i zimowej. W maju 2002 roku w rocznicę nadania hufcowi imienia odbyły się hufcowe manewry. W czerwcu została opracowana kampania programowa hufca na rok harcerski 2002/2003: "W 80tą rocznicę działalności harcerskiej hufca Mysłowice". Kampanię zainaugurowano na podsumowaniu Harcerskiego Startu Hufca we wrześniu 2002 roku. Zakończenie obchodów 80-lecia nastąpiło w dniach 25-27 września 2003 roku na biwaku harcerskim, festynem i mszą św. w intencji harcerzy hufca.

Liczebność naszego hufca gwałtownie spadła. Raptowny spadek był związany ze zmieniającą się strukturą hufca. Tradycyjnie drużyny pracowały w oparciu o szkoły, jednak brak kadry instruktorskiej i nikłe zainteresowanie harcerstwem spowodowały spadek ilościowy drużyn jak i ich stan liczebny. Największy spadek został zanotowany w Gromadach Zuchowych.

Rok 2003 Rada Naczelna ZHP ogłosiła „Rokiem Aleksandra Kamińskiego”, harcerze i instruktorzy naszego hufca zapoznawali się z sylwetką harcmistrza – wielkiego człowieka, obywatela i profesora pedagogiki. Poznawali również jego działalność instruktorską oraz twórczość literacką dla zuchów, harcerzy i instruktorów realizując program obchodów 100 rocznicy urodzin „Kamyka”.

Wykaz drużyn działających w latach 90-tych

1	14 MDH Pożarnicza		do 1996	phm Bitniok
2	4 ŚDH Agricola	SP 24	nadal	pwd Anna Gandyk wędr Ewelina Zakrzewska pwd Monika Awier
3	DH Błyskawica	SP 6	do 2001	wędr Ewa Urbańczyk wędr Beata Domaszewska
4	ŚDH Bordowa	SP 24	do 1997	pwd Andrzej Mika Marceli Dyrks
5	MDH Biało Czarni	SP 17	do 1999	hm Marek Chade pwd Mirosława Piperek
6	PHD Pędziwiatry	SP 13	do 1999	Patrycja Adamczyk phm Jolanta Pączek wędr Magdalena Pomykała wędr Katarzyna Korenbach
7	PDH Mohawk	SP 5	do 1996	pwd Robert Wicher
8	56 DHW	SP 1	do 1997	hm Hanna Tabor wędr Betina Szkudlarek
9	MDH Albatrosy	SP 5	nadal	phm Zbigniew Pączek phm Jolanta Pączek

10	HDP przy CMP	SP 9	do 1999	hm	Florian Strzemiecki Beata Pełkowska
11	66 Elitarna DH	SP	do 1995	phm	Jolanta Pączek
12	PDH Czarne Stopy	SP 5	do 1993		Ksenia Rączka

Stan Gromad Zuchowych i Drużyn Harcerskich Hufca w latach 1999-2003

1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004
GZ „Czarne Stópki” SP 24				
HDP SP 9				
DH „Pędziwiatry” SP 13				DH „Pędziwiatry” Gim. 3
56 HDW				56 HDW
DH „Błyskawica” SP 6	DH „Błyskawica”	DH „Błyskawica”		
DH „Agricola” SP 24	DH „Agricola”	DH „Agricola”	DH Agricola	DH Agricola
	DH „Albatrosy” SP 5	DH „Albatrosy”	DH „Albatrosy”	DH „Albatrosy”
	DH „Pawie Oczko” SP 17	DH „Pawie Oczko”	DH „Pawie Oczko”	DH „Pawie Oczko”
	DH „Szare Szeregi” SP 12	DH „Szare Szeregi”	DH „Szare Szeregi”	DH „Szare Szeregi”
			DH NS „Czarne Strzały” ZSS	DH NS „Czarne Strzały”
			GZ „Słoneczniki” SP 17	GZ „Słoneczniki”
				GZ NS „Wilczki”
				IDH „Magiczni”
				PDH SP 9

4.2. Miniona dekada lata 2004 – 2013

W latach 2003 - 2005 w ZHP był realizowany program wychowawczy „Barwy Przyszłości”. Pakiet programowy zawierał wiele ciekawych materiałów, które dostarczały zuchom harcerzom i instruktorom ciekawej lektury służącej wychowaniu patriotycznemu, obywatelskiemu i europejskiemu „po harcersku”. W „Pakiecie możliwości” można było znaleźć pomysły na wychowanie ekonomiczne, gospodarność oszczędność, przedsiębiorczość w drużynie, pomysły na pozyskiwanie środków, organizację akcji zarobkowych drużyny. Drużyny realizowały program organizując między innymi „Akcję Znicz” czy pracę w supermarketach.

Na Nadzwyczajnym Zjeździe 18 lutego 2006 r. wybrano Komendę Hufca w następującym składzie:

- phm Paweł Laufer - komendant hufca
- pwd Alicja Stolarczyk – Bronny - zastępca KH
- Pwd. Mariola Rozkosz - skarbnik hufca
- Pwd. Grzegorz Bronny - kwatermistrz hufca
- Hm. Florian Strzemiecki - członek komendy hufca

Komenda Hufca pracowała w niezmiennym składzie przez cały rok. Razem z Hufcem Będzin odbyliśmy Konferencję Instruktorską przed Zjazdem Programowym ZHP. W hufcu odbyła się Zbiórka Wyborcza wybierająca delegatów na Zjazd Chorągwi.

W 2006 roku w hufcu działały 22 osoby, w tym instruktorzy hufca:

Phm. Paweł Laufer	pwd. Mariola Rozkosz
Hm. Florian Strzemiecki	pwd. Grzegorz Bronny
Hm. Danuta Farana	hm. Urszula Pawlica
Hm. Hanna Tabor	phm. Grażyna Kierczuk
Phm. Anna Gandyk	

Pwd. Alicja Bronny drużynowa 1 IMDH „Magiczni”
Pwd Michał Grezeszkowiak drużynowy 3WDW „Feniks”
Pwd Marcin Kaczor drużynowy 41DH „Sokoły”
Pwd Magdalena Kuśka drużynowa 4ŚDH „Agricola”
Phm Jolanta Pączek drużynowa DH „Albatrosy”
Pwd Barbara Zawisłak drużynowa DH „Leśne Straszysła”
Pwd Agnieszka Żymła drużynowa DH „Szare Szeregi”
Łukasz Ważbiński drużynowy DH „Kormorany”
Piotr Józefczyk drużynowy DH „Gryfy”
Malwina Wójtowicz drużynowa 16 DH „Czarne Strzały...”
Aleksandra Kalus-Wleklińska drużynowa GZ SP1
Aneta Lewandowska drużynowa GZ „Wilczki”
Beata Pawlik drużynowa GZ „Słoneczniki”

Hufiec obejmuje swoim zasięgiem miasto Mysłowice i Imielin. Według spisu harcerskiego hufiec skupia 57 zuchów, 22 harcerzy, 24 harcerzy starszych, 31 wędrowników, 16 instruktorów. W sumie w hufcu działa 150 członków ZHP. W programie uwzględniono: święto nadania Hufcowi imienia, Betlejemskie Światło Pokoju, Harcomania, spotkanie opłatkowe instruktorów, obchody śmierci Jana Pawła II, biwaki podczas ferii zimowych i letnich. Brałiśmy udział w zlotach: Skautów Europy Środkowo – Wschodniej 2006 oraz Kielce 2007. Działa i ulega ewaluacji strona internetowa Hufca. Pełniliśmy również służbę podczas uroczystości państwowych i kościelnych.

W programie pracy hufca na lata 2007 – 2011 główną uwagę zwracano na działalność wychowawczą gromad i drużyn, na wyrazistość, jakość oraz jedność organizacji. *„Program gromad i drużyn zależy powinien od potrzeb środowiska i propozycji związkowych. Drużynowi winni wyrażać opinie o programie związku i wspólnie wypracowywać program gromad i drużyn w kolejnych latach. Gromady i drużyny winny pracować zgodnie a metodyką odpowiednich grup wiekowych. Musimy z dużą wiarą podchodzić do tego co robimy, wiarą w ideę harcerstwa. Więcej też czasu poświęcać pracy nad sobą, braterstwu i służbie. Tak, aby przejście harcerzy w mundurach przez miasto wzbudzało sympatię społeczeństwa, a nam dawało dużo satysfakcji, że coś nam się udało, że nam wychodzi”*.

W hufcu podejmowane są działania zmierzające do pełnej realizacji „Planu rozwoju hufca na lata 2007- 2011” i „Podstaw wychowawczych ZHP”, i tak:

- działalność organizacyjna gromad i drużyn prowadzona jest w oparciu o Instrukcję GK ZHP,
- działalność metodyczna gromad i drużyn realizowana jest na podstawie Uchwały RN ZHP w sprawie systemu metodycznego,
- drużynowym dostarczane są na bieżąco materiały programowo – metodyczne,
- realizowany jest na bieżąco kalendarz imprez hufca.

Zespół instruktorski KSI obserwując pracę drużyn postanowił wprowadzić współzawodnictwo drużyn o Puchar Przechodni Komendanta Hufca z nowym rokiem 2007/2008. W wyniku oceny pracy drużyn, obecności drużynowych na zbiórkach KPD, oceny realizacji kampanii programowej hufca, zespół instruktorski sklasyfikował drużyny:

I miejsce Puchar KH – 16MDH „Czarne Strzały...”

II miejsce - 3WDW „Feniks”

III miejsce - 2 IDH „Magiczni”

IV miejsce - DH „Leśne Straszysła”

V miejsce - 4 ŚDH „Agricola”

VI miejsce - 41 DH „Sokoły”

Rok 2008 był rokiem pracy nad sobą. Obowiązywała harcerzy, drużyny, funkcyjnych i instruktorów pełna realizacja wymagań zapisanych w programach stopni harcerskich i instruktorskich. Rok 2008/2009 to rok braterstwa, obowiązujący program został szczegółowo omówiony na zbiórce drużynowych - zostały również rozdane broszury GK ZHP z propozycjami zadań dla środowisk. Celem działania jest wzmacnianie wspólnoty zastępów, drużyn i hufca. Realizacja programu przebiegała w pięciu etapach: „Nasze podwórko”- wzmacnianie systemu małych grup, zadania wykonywane w zastępach – podsumowaniem Dzień Myśli Braterskiej, „Nasze osiedle” – drużyna, klasa, podwórko – biwaki drużyn, praca na rzecz szkoły podsumowaniem Święto Hufca, „Nasze miasto” – wspólnota drużyn w szczepie i w hufcu, Krąg Pracy Drużynowych biwaki i obozy drużyn, „Nasz kraj”- kontakty z drużynami innych hufców, uczestnictwo we wspólnych przedsięwzięciach - Rocznica powstania Hufca, „Nasz świat”- kontakty ze skautami i harcerzami drużyn innych hufców i chorągwi; rozproszanie Betlejmskiego Światła Pokoju w rejonach drużyn i instytucjach miasta. Organizowane były imprezy: 85 lecie powstania Hufca, połączone z festiwalem kultury, 20 lecie nadania hufcowi imienia, spotkanie opłatkowe instruktorów, połączone z wprowadzeniem BŚP, biwaki podczas HAZ i HAL 2007 – 2011, obóz zagraniczny do Włoch HAL 2009, zlot skautów „Inter Camp” w 2008 – 2011, Zlot Kielce 2007, Silesia 2008, Zlot Kraków 2010 w setną rocznicę ZHP w Polsce.

Harcerska Akcja Letnia i Zimowa. W 2007 roku odbyły się biwaki w Psarach – 20 harcerzy, w Bobolicach 20 harcerzy i obóz w „Szklanej Hucie” – 30 harcerzy, Zlot Kielce 12 harcerzy. W 2008 roku biwak w Janowie 25 harcerzy, biwak w Ujsołach 15 harcerzy. W 2009 roku obóz we Włoszech – 23 harcerzy, Wędrownicza Watra 6 harcerzy. 2010 rok biwak w Lachowcu – 20 harcerzy, Zlot Kraków – 20 harcerzy. Główny nacisk został położony na działalność wychowawczą opartą o „Podstawy wychowawcze ZHP”. Omawiany również Harcerski System Wychowawczy, rozumiany jako jedność zasad harcerskiego wychowania, metody i programu, w którym istotną rolę odgrywa osobisty przykład instruktora.

Na dzień 15 października 2011r. został zwołany Zjazd Hufca kończący kolejną kadencję. W Zeździe z czynnym prawem wyborczym uczestniczyli członkowie Komendy Hufca: phm Paweł Laufer – komendant, członkowie: phm Anna Gandyk, pwd Michał Grzeszkowiak, HO Piotr Józefczyk, pwd Grzegorz Bronny, członkowie Komisji Rewizyjnej Hufca: hm Danuta Farana, hm Hanna Tabor, hm Urszula Pawlica, członkowie Komisji Stopni Instruktorskich: hm Florian Strzemiecki, phm Grażyna Kierczuk, phm Jolanta Waźbińska i drużynowi: pwd Beata Dąbrowska, pwd Sylwia Kowalska, Krzysztof Marzec, Beata Pawlik, Żaneta Filip, Natalia Śledziona, Katarzyna Mikuła, Maciej Czajkowski.

W sprawozdaniu z działalności hufca w minionej kadencji komendant zwrócił uwagę na działania wychowawcze, programowe i organizacyjne pozytywnie oceniając ich realizację. Przedstawił także zmieniający się stan liczebny hufca w minionej kadencji i tak w roku:

- 2007 w hufcu działało 151 osób w tym: 129 harcerzy i 22 instruktorów i drużynowych, dwie GZ, cztery DH, jedna DSH, jedna Drużyna Wędrownicza,
- 2008 - 143 osoby: 125 harcerzy 24 instruktorów i drużynowych, dwie GZ, cztery DH, jedna DSH, dwie DW,
- 2009 - 134 osoby, 113 harcerzy, 21 instruktorów i drużynowych, jedna GZ, cztery DH, DSH, trzy DW,
- 2010 - 130 osób: 109 harcerzy, 21 instruktorów i drużynowych - stan drużyn utrzymał się na poziomie poprzedniego roku.

W 2011 roku w hufcu działa 9 środowisk: GZ „Słoneczniki”, DH „Sokoły”, „Albatrosy”, „Czarne Strzały”, „Magiczni”, DSH „Agricola”, DW „Feniks”, „Cień”, „Mgła”.

Oprócz tych informacji komendant zwrócił uwagę na sytuację finansową hufca na dzień 31.12.2010r. środki trwałe – 41.153,50, składniki rzeczowe – 11.920,88, z odpisu 1% podatku 536,00, oraz składki członkowskie 2.806,00.

W trakcie trwania Zjazdu wybrano nowe władze, komendantem został Michał Grzeszkowiak, a przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Paweł Laufer. Zjazd przyjął Strategię Rozwoju Hufca na lata 2012 – 2015, w której określono Wizję hufca w 2015 i Cele Strategiczne. Przyjęto też zadania do realizacji w każdym roku kadencji, żeby osiągnąć cele strategiczne w 2015 roku.

W latach 2012 - 2013 w hufcu działały drużyny w szkołach: SP 1, SP 3 Janów, SP 6 Brzęczkowice, SP 7 Słupna, Zespole Szkół Specjalnych, SP 10 Brzezinka, Gimnazjum 2, w Imielinie - 1 Drużyna Wędrownicza i 8 Drużyn Harcerskich:

4 ŚDH „Agricola” - Natalia Śledziona
DH „Nie – Bo” – Magda Urbańska, Eliza Orkisz
DH „Ignis” – Tosia Lewandowska
16 MDH „Czarne Strzały” – Agata Zachara
2 IDH „Magniczni” – pwd. Olga Musialik
35 MDH „Enigma” – Barbara Milewska
41 DH „Sokoły” – Damian Klemens
1 ŚDH „Albatrosy” – phm Jolanta Ważbińska
PDW „Duchy” – Michał Cios

Z początkiem 2013 roku po przeprowadzonych konsultacjach komenda hufca powołała Sztab Obchodów Rocznicowych, w skład którego weszli:

phm Anna Gandyk - Szef sztabu,
pwd Michał Grzeszkowiak,
pwd Julia Topolnicka,
dhna Marzena Drobiec- Pawłowska,
hm Florian Strzemiecki.

Sztab zaproponował program obchodów rocznicowych, w którym główne cele to::

- przybliżenie harcerzom historii harcerstwa i miasta,
- promowanie harcerstwa na forum miasta,
- wzmocnienie działania podstawowych jednostek poprzez udział w obchodach,
- promocja miasta wśród harcerzy.

W programie obchodów zapisano:

1. Inauguracja obchodów – zbiórka drużynowych, prezentacja hufca na sesji RM,
2. Harcerski Start - gra miejska, prezentacja środowisk,
3. Wystawa w Muzeum Miasta pt „Byliśmy, Jesteśmy, Będziemy” październik 2013,
4. Harcerski Festiwal Kulturalny „Harcomania 2013”, „Ocalić od zapomnienia”,
5. Zjazd Sprawozdawczy Hufca 13 października – zakończenie obchodów.

5. DRUŻYNOWI I FUNKCYJNI HUFCA - INSTRUKTORZY, DZIAŁACZE

W omawianym okresie przewinęło się przez hufiec około 320 – 350 funkcyjnych. W początkowym okresie działalności byli to głównie drużynowi, komendanci hufca i członkowie komendy hufca. Drużynowy to podstawowa funkcja organizacyjna ZHP. W latach 30-tych i 40-tych „drużynowy po próbie” to harcerz, który odbył próbę i posiada granatową podkładkę pod Krzyżem Harcerskim, nie posiada stopnia instruktorskiego może prowadzić drużynę. Drużynowy podpisywał oświadczenie drużynowego uprawniające do pełnienia funkcji. W roku 1957 zamiast „drużynowego po próbie” został wprowadzony stopień instruktorski – przewodnik. Dalsze regulacje prawne ustaliły proces przygotowania kandydatów na drużynowych i instruktorów ZHP. W 1959 roku wprowadzono Zobowiązanie Instruktorskie. Kolejną ważną funkcją w działalności hufca jest komendant hufca, który odpowiada za działalność hufca, planuje pracę, organizuje pracę komendy hufca, a w latach 1960-1990 kierował pracą Rady Hufca. Komenda Hufca to władza wybierana spośród funkcyjnych, początkowo mianowana przez Komendę Chorągwi. Komenda Hufca jest wybierana w 3-7 osobowym składzie i kieruje całokształtem pracy hufca, może w zależności od potrzeb powołać referaty, zespoły, sztaby czy komisje. W hufcu istniały referaty wiekowe i okresowo sztab Akcji Letniej. Do kontroli działalności harcerstwa między Zjazdami, Konferencjami powołano w 1959 roku Komisje Rewizyjne. Na szczeblu hufca działa Komisja Rewizyjna w 3 osobowym składzie. W hufcu działa również Komisja Stopni Instruktorskich to 5 osobowy zespół instruktorów w stopniu harcmistrza, którego zadaniem jest dbać o proces zdobywania kwalifikacji instruktorskich przez funkcyjnych. Komisje w Związku działają od lat międzywojennych w hufcu została mianowana w 1945 roku przez Komendę Chorągwi ZHP. W początkowym okresie działalności funkcyjni rekrutowali się spośród przedstawicieli różnych zawodów zainteresowanych ideą harcerstwa. Funkcję komendanta pełnili funkcyjni bez stopni harcerskich, natomiast w latach 30-tych byli to instruktorzy w stopniu podharcmistrza, był nawet komendant hufca z tytułem doktora.

W latach powojennych do kadry wchodził uczniowie szkół średnich i studenci. Przykładem tego jest obóz hufca w Dobrodzieniu, gdzie funkcję medyka obozowego pełnił harcerz student Akademii Medycznej, natomiast funkcję budowniczego mostu w Lachowicach harcerz uczeń Szkoły Budowlanej. W latach 60-tych do kadry wchodzi nauczyciele. Następuje rozwój drużyn szkolnych, wzrasta liczba nauczycieli drużynowych i

funkcyjnych. W latach 80-tych w składzie kadry przeważają nauczyciele i uczniowie oraz studenci. W końcu lat 80-tych w kadrze hufca było także kilku funkcyjnych spoza zawodu nauczyciela jak: górnik, technik mechanik, geodeta, technik drogowy, drukarz, pielęgniarka, księgowa. Sytuacja w kadrze zmieniła się z początkiem lat 90-tych nastąpiło załamanie, odeszło wielu instruktorów głównie nauczycieli. Działalność instruktorska prowadzona jest społecznie przez komendanta hufca na bazie posiadanego lokalu komendy hufca. Działalność etatowa w hufcu prowadzona była w latach 60-tych, 70-tych, 80-tych. Na etacie był komendant hufca i instruktor etatowy.

W działalności hufca rozpatrywane są okresy związane z sytuacją państwa, czasem wojny, przemian, transformacji ustrojowych, w okresach tych różnie kształtował się stan kadry hufca: w latach 1923-1939 było 30 funkcyjnych, po wojnie około 40 funkcyjnych, w drugiej połowie lat 50-tych przybyło około 25 drużynowych, najwięcej funkcyjnych było w latach 60-tych i 70-tych: 159, lata 80-te notują spadek liczby funkcyjnych do około 60 instruktorów, w latach 90-tych stan funkcyjnych wynosi około 25 osób. Obecnie około 20 funkcyjnych.

5.1. Wykaz instruktorów działających w hufcu

1	pwd ADAMCZYK	Artur
2	pwd AWIER	Monika
3	pwd BANASIK	Małgorzata
4	pwd BARANOWICZ	Krzysztof
5	pwd BARANOWSKI	Krzysztof
6	phm BARUCHA	Alojzy
7	phm BEJNAROWICZ	Bogdan
8	phm BERZOWSKA-GANDYK	Anna
9	phm BEZLER-PUDEŁKO	Joanna
10	phm BĘBENEK-LOZINSZEK	Marzena
11	pwd BIELAWSKA	Małgorzata
12	phm BITNIOK	Klaudia
13	hm BITTNER	Joachim
14	phm BITTNER	Urszula
15	pwd BOBROWSKA	Ewa
16	pwd BOGUCKA	Renata
17	hm BRAKSATOR	Alfred
18	hm BRAKSATOR-RAPACZ	Elżbieta
19	pwd BRONNY	Grzegorz
20	pwd BRUDNIOK	Artur
21	pwd BYLINOWSKA-ŻMUDA	Anna

22	pwd	CHADE	Genowefa
23	hm	CHADE	Marek
24	phm	CHOMIUK	Grażyna
25	hm	CHUDY	Jan
26	phm	CIEPŁY	Roman
27	hm	CIOLKA	Maria
28	pwd	COPA	Joanna
29	pwd	CYGAN	Kamila
30	pwd	DĄBROWSKA	Beata
31	phm	DELA	Andrzej
32	pwd	DEMBSKA	Danuta
33	phm	DULEWSKA	Wanda
34	pwd	DYAS-SZRAMA	Marzena
35	hm	FARANA	Danuta
36	hm	FARANA	Gustaw
37	hm	FARANA-TABOR	Hanna
38	pwd	FARANA-ZAWIŚLAK	Barbara
39	phm	FOLGA	Zygmunt
40	phm	FULARSKA	Beata
41	hm	FULARSKI	Tomasz
42	phm	FUŁAT	Ewa
43	pwd	GÓRNA	Anna
44	phm	GÓRNY	Stanisław
45	phm	GRUDZIEN	Jerzy
46	hm	GRYGA	Krystyna
47	phm	GRYGA	Andrzej
48	pwd	GRZESIOK	Zbigniew
49	phm	GRZESZCZUK	Wawrzyniec
50	pwd	GRZESZKOWIAK	Michał
51	pwd	GRZYWACZ	Krzysztof
52	phm	GUJA	Leszek
53	pwd	GUTMAN	Leon
54	phm	HELWING	Bożena
55	pwd	HERMAN	Jan
56	pwd	JAJEŚNIAK	Elżbieta
57	pwd	JANKOWSKI	Bogdan
58	pwd	JARNOT	Piotr
59	pwd	KACZOR	Marcin
60	pwd	KALA	Bożena
61	hm	KALUS	Bożena
62	phm	KALUS	Krzysztof
63	pwd	KALUS	Piotr
64	phm	KARPAŁA	Julian
65	phm	KARWAT	Henryk
66	phm	KASPERCZYK	Roman

67	phm	KIEPAS	Barbara
68	hm	KIERA	Karol
69	phm	KIERCZUK	Grażyna
70	pwd	KISIEL	Joanna
71	phm	KITLAS	Teresa
72	pwd	KOCERBA	Marek
73	phm	KOCJAN-KOPKA	Maria
74	hm	KORDECKA	Olga
75	hm	KORFANTY	Adam
76	phm	KORUS	Roman
77	pwd	KOSMA	Iwona
78	phm	KOTAS	Dariusz
79	pwd	KOWALSKA	Sylvia
80	hm	KOZIOL	Stefania
81	hm	KRYWULT	Karol
82	pwd	KUDZIA	Grzegorz
83	phm	KULAWIAK	Elżbieta
84	phm	KUR	Sylvia
85	pwd	KUŚKA	Magdalena
86	pwd	KWAPIS	Andrzej
87	phm	LAUFER	Paweł
88	pwd	LIPA	Ewa
89	phm	LUKER	Małgorzata
90	hm	ŁUCZAK	Irena
91	phm	MALAJKA	Anna
92	pwd	MAŃKA	Wiesława
93	phm	MATLACHOWSKA-PASTUSZKA	Joanna
94	pwd	MATUSIAK	Marlena
95	hm	MATUSZCZYK	Bronisława
96	pwd	MATUSZCZYK	Henryk
97	pwd	MICHALSKI	Andrzej
98	phm	MIELIŃSKA	Janina
99	pwd	MIKA	Andrzej
100	pwd	MIKA-SZYMIK	Bożena
101	pwd	MOLENDĄ	Agnieszka
102	pwd	MOREL	Elżbieta
103	hm	MROWIEC	Antoni
104	hm	MROWIEC	Brygida
105	phm	MROWIEC	Hieronim
106	hm	MROWIEC	Kazimierz
107	hm	MROWIEC	Stanisław
108	phm	MUSIORKSA	Irena
109	pwd	MUSZAŁA	Anatol
110	phm	MUSZAŁA	Aniela
111	phm	NIEDZIELA	Małgorzata

112	hm	NOWAK	Edward
113	pwd	ODRZYWOŁEK	Janina
114	phm	OLEWICZ	Grażyna
115	pwd	ONAK	Grażyna
116	hm	OWCZAREK	Zofia
117	hm	PADLEWSKI	Stanisław
118	pwd	PAJAŁ-ROZKOSZ	Mariola
119	pwd	PAJOR	Mirosław
120	pwd	PALKA	Henryk
121	hm	PALKA	Elżbieta
122	pwd	PALKA	Piotr
123	pwd	PAŁAMARZ-WENCKA	Natasza
124	pwd	PANICZ	Małgorzata
125	phm	PANICZ	Marian
126	hm	PARDON	Danuta
127	hm	PARDON	Bolesław
128	phm	PASZEK	Antoni
129	hm	PAWLICA	Urszula
130	pwd	PAWLICA	Sylwia
131	phm	PĄCZEK	Zbigniew
132	phm	PĄCZEK-WAŻBIŃSKA	Jolanta
133	pwd	PĘDZIWIATR	Krystyna
134	phm	PEKALA-WALA	Gabriela
135	phm	PIORUN	Feliks
136	pwd	PIPREK	Mirosława
137	phm	PŁAZA	Dariusz
138	phm	POLAK	Bogusław
139	phm	PRZYŁUDZKA	Beata
140	phm	PYKA	Małgorzata
141	phm	RADZIEJEWSKA-MEŻYK	Anna
142	pwd	RADZIEJEWSKI	Andrzej
143	phm	RAŻNIAK	Elżbieta
144	pwd	REICHLIK	Anna
145	pwd	REMBOWSKA	Magdalena
146	pwd	SCHILLER	Danuta
147	phm	SENIEJKO	Janina
148	phm	SIEKA	Paweł
149	pwd	SKRZYDŁO	Agnieszka
150	phm	SKRZYPEK	Franciszek
151	pwd	SOLECKA	Katarzyna
152	phm	SPYRA	Maria
153	pwd	SPYTKOWSKA	Pelagia
154	pwd	SROKA	Elżbieta
155	pwd	SROKA-PAJOR	Anna
156	pwd	STANIEK	Marzanna

157	hm	STANOSZEK	Romuald
158	hm	STAROŃ	Jerzy
159	pwd	STEFAŃCZYK	Kinga
160	hm	STÖCKER	Jerzy
161	pwd	STOLARCZYK-BRONNY	Alicja
162	phm	STOLORZ	Celina
163	phm	STOLORZ	Zbigniew
164	pwd	STRUZIK	Danuta
165	phm	STRUZIK	Czesław
166	hm	STRZEMIECKI	Florian
167	phm	STYCZEŃ	Piotr
168	pwd	STYCZEŃ	Michał
169	phm	SUCHY	Antoni
170	phm	SUCHY	Teresa
171	phm	SUSZKA	Janusz
172	pwd	SYPIEŃ	Elżbieta
173	pwd	SZKUDLAREK	Betina
174	hm	SZUMILAS	Helena
175	pwd	SZYMIK	Mirosław
176	pwd	SZYNAL	Izabela
177	phm	ŚWIERCZEWSKI	Mieczysław
178	pwd	ŚWIRK	Michał
179	pwd	ŚWIRK	Zbigniew
180	pwd	TOKARCZYK	Małgorzata
181	pwd	URBAŃCZYK	Ewa
182	phm	WAŚ-STELMACHOWA	Eulalia
183	pwd	WICHER	Robert
184	phm	WIŚNIEWSKA	Wiesława
185	hm	WOJAS	Anna
186	phm	WRONA-KUREK	Wanda
187	phm	WRÓBEL	Jerzy
188	hm	WURZEL	Maria
189	hm	ZAMOŚCIK	Bogumił
190	phm	ŻARNOWIECKA	Anna
191	phm	ŻELAZNY	Grażyna
192	phm	ŻMUDA	Gabriela
193	pwd	ŻMUDA	Ryszard
194	pwd	ŻYMŁA	Agnieszka

5.2. Notki biograficzne

Hm. Edward Nowak (Jodła) urodził się 27.08.1906 roku w Niwce. Mając zaledwie 17 lat założył w Niwce pierwszą drużynę harcerską, która w latach 1925 do 1935 należała do Hufca Mysłowice. Jako drużynowy był również komendantem hufca od listopada 1932r. do lipca 1934 roku. W okresie II wojny działał w Szarych Szeregach pełniąc funkcję komendanta Tajnej Chorągwi Zagłębiowskiej „UL Barbara”. W latach 40-tych pełnił funkcję komendanta hufca w Niwce. Z początkiem lat 80-tych jest członkiem Komisji Historycznej Hufca Mysłowice. W Niwce mieszkał do końca życia, zmarł 23 stycznia 1991 roku i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

HO. Jan Heliński – harcerz, uczeń Gimnazjum Męskiego im. T. Kościuszki, w okresie wojny działacz konspiracyjny. Redaktor pism „Ku Wolności”, potem „Kilof Śląski”. Był wykonawcą akcji rozlepiania ulotek w nocy z 25/26.11.1939r. Z początkiem 1945 roku zostaje jednym z pierwszych drużynowych w hufcu. Przez następne lata pełnił funkcję członka komendy hufca. Działał w hufcu do końca lat 40-tych. W latach 80-tych działał w Komisji Historycznej Hufca.

Hm. Stanisław Mrowiec – początkowo Harcerz Rzeczypospolitej; wybrany 18.03.1945r. komendantem hufca, jest również członkiem Komisji Stopni i Sprawności. Jako komendant hufca szefuje obozom harcerskim w latach 1945, 1946, 1947, 1948. Doprowadził do uroczystych obchodów roku jubileuszowego hufca 10.10.1948r. Z dniem 25.09.1949r. odchodzi z funkcji komendanta w stopniu podharcymistrza. Po Zjeździe Łódzkim na dzień 30.12.1956r. zwołuje spotkanie harcerzy i instruktorów byłego hufca w celu reaktywowania działalności harcerskiej. Spotkania te owocują przyjęciem „Deklaracji Ideowej ZHP” i zgodą na rozmowę z komendantem chorągwi. W wyniku tych starań postanowiono powołać nowy skład komendy hufca, której został komendantem. Funkcję pełni przez II połowę lat 50-tych, a wręczenie Sztandaru Hufca w 600 -letnią rocznicę istnienia miasta kończy pełnienie funkcji komendanta. W latach 80-tych jest członkiem Komisji Historycznej Hufca.

Phm. Wanda Wrona – Kurek – harcerka hufca Mysłowice, w latach 40-tych zdobyła kwalifikacje instruktorskie. W latach 50-tych pełniła funkcję kierownika referatu drużyn harcerskich. Rozkazem komendanta chorągwi zostaje mianowana członkiem komendy hufca. Jest organizatorką obozu hufca w Lewinie Kłodzkim w 1958 roku. Działała do lat 60-tych. W

latach 80-tych jest członkiem Komisji Historycznej i pełni funkcję księgowej – finansowej hufca.

Hm. Adam Korfanty – urodził się 24.12.1928r. w rodzinie o bardzo postępowych tradycjach. Okres wojny przeżył w Mysłowicach, gdzie podjął naukę w Gimnazjum. Prowadził zastęp „Żubrów”; uczestniczył w CAS-ie w Osowcu; brał udział w Zlocie Śląskich Hufców w Katowicach i w I Ogólnopolskim Zlocie Młodzieży w Szczecinie. Pierwszą drużynę zorganizował w Szkole Powszechnej w Mysłowicach- Słupnej. Był komendantem podobozów w Dobrodzieniu i obozonym zimowiska w Szczyrku oraz komendantem podobozu HSP w Lachowicach w 1948 roku. W latach 50-tych należał do grupy organizatorów pracy hufca. Od jesieni 1957r. prowadzi drużynę im. Zawiszy Czarnego, Delegat na Konferencję Chorańwianą, w latach 60-tych członek Rady Hufca, w 1967r. wybrany został z-cą komendanta hufca. Obecnie mieszka poza Mysłowicami.

Phm. Aniela Muszała harcerka od maja 1945 roku, członkini i drużynowa drużyny gimnazjalnej „Słońce” im. M. Konopnickiej w Mysłowicach. Komendantka Hufca Harcerk od września 1948 do września 1949. W latach 1955 – 1960 drużynowa i opiekunka drużyny w Opolu, gdzie pracuje jako nauczyciel. W lutym 1960 roku odbyła kurs podharcemistrzowski w Skolimowie pod Warszawą, na którym uzyskała stopień podharcemistrzyni. Obecnie mieszka w Opolu.

Phm. Janina Mielińska – harcerka, później instruktorka hufca. Rozkazem komendanta chorągwi powołana na funkcję zastępcy komendanta hufca 15.11.1959r. Zajmuje się pracą programową hufca, działa w hufcu przez lata 60-te i 70-te. Jest członkiem Rady Hufca w latach 1965 – 1971, w komendzie pełni funkcję kierownika Kręgu Pracy.

Hm. Elżbieta Palka – harcerka, drużynowa, instruktor zuchowy działająca w zespole programowym hufca. W latach 1965- 1967 pełni funkcję w Komisji Rewizyjnej, członek Rady Hufca w latach 1967 – 1971. W kolejnej kadencji jako członek komendy hufca zajmuje się zuchami. Grono instruktorów wybrało drużnę do konkursu „Jeden ze 100 – tysięcy” na najlepszego instruktora ZHP. W latach 1982 – 1984 pełni funkcję komisarycznego członka komendy hufca. W latach 1984 – 1988 jest członkiem KRH.

Hm. Bogumił Zamościk – harcerz i instruktor hufca Mysłowice. Wybrany w skład Rady Hufca w 1771r. pełnił funkcję przez kadencję 1971- 1973 oraz 1980-1982. W latach 1978-79 był członkiem Komendy Hufca a w kadencji 1980-82 pełnił funkcję z-cy

komendanta ds. organizacyjnych. W listopadzie 1981r. pełnił funkcję szefa Sztabu Harcerskiego Pogotowia Zimowego w ramach Alertu Naczelnika ZHP. Na Konferencji Sprawozdawczo – Wyborczej w 1988r. zostaje wybrany w skład Komisji Rewizyjnej, funkcję tę w 1991r. Na początku lat 90-tych należy do aktywnych instruktorów hufca.

Phm. Alojzy Barucha – instruktor byłego hufca ZHP Imielin. Jednostki harcerskie i kadra tego hufca zostały przyporządkowane naszemu hufcowi w połowie lat 70-tych. Druh Alojzy należał do aktywnych instruktorów tego hufca. Pracował w środowisku pomagając harcerzom i drużynom. Po powołaniu w hufcu Komisji Historycznej pełnił funkcję jej przewodniczącego do końca 1986 roku. W latach 90-tych był członkiem Kręgu Instruktora Seniora.

Phm. Roman Ciepły - instruktor harcerski, były komendant hufca Imielin. Aktywnie pomaga w pracy drużynom środowiskowym. Członek Komisji Historycznej w latach 80-tych. W latach 90-tych przewodniczy Kręgowi Instruktora Seniora.

Hm. Karol Krywult – nauczyciel, instruktor harcerski, powołany na funkcję komendanta hufca dnia 11.01.1978r., którą pełnił do września 1979r. W latach 1980 - 1982 był członkiem komendy hufca. Na Konferencji Sprawozdawczo – Wyborczej w 1984r. zostaje wybrany sekretarzem Komisji Rewizyjnej Hufca, funkcję pełni do końca 1989 roku.

5.3. Wykaz nazwisk Komendantów Hufca ZHP Mysłowice.

Hufiec męski 23.10.1923 - 15.05.1929		Stanisław BŁASIŃSKI Edmund ŚWIDWIŃSKI Stefan PHILIPP Feliks PIORUN Alojzy SPYRA Józef KANIA
Hufiec żeński 03.1924 - 15.05.1929	hm	Olga KORDECKA
Hufiec koedukacyjny 15.05.1929 - 28.11.1932	HR dr HR phm HR	Henryk KRUPIŃSKI Marian GREISS Stanisław GÓRNY Józef GRZYBIELA
28.11.1932 - 14.07.1934	hm	Edward NOWAK
15.07.1934 - 12.11.1935	phm	Antoni PASZEK
12.11.1935 - 18.11.1937	phm	Julian KARPAŁA

18.11.1937 - 09.1939	phm phm	Wawrzyniec GRZESZCZUK Franciszek SKRZYPEK Wacław BROŻYNA
Hufiec męski 05.03.1945 - 25.09.1949	phm	Stanisław MROWIEC
Hufiec żeński 01.09.1945 - 31.08.1948 01.09.1948 - 20.09.1949		Elżbieta MROCZKÓWNA Aniela MUSZAŁA
Hufiec koedukacyjny 25.09.1949 - 1950	phm	Roman KORUS
Hufiec OH ZMP 1950 - 1956		Stefania TRUCHÓWNA
Hufiec koedukacyjny 14.01.1957 - 24.09.1961	phm	Stanisław MROWIEC
24.09.1961 - 19.02.1967	hm	Kazimierz MROWIEC
19.02.1967 - 08.04.1969	phm	Anna RADZIEJEWSKA
08.04.1969 - 15.03.1971	hm	Karol KIERA
15.03.1971 - 05.03.1973	hm	Kazimierz MROWIEC
05.03.1973 - 17.03.1975	hm	Gustaw FARANA
17.03.1975 - 11.01.1978	hm	Danuta PARDON
11.01.1978 - 01.09.1979	hm	Karol KRYWULT
01.09.1979 - 01.04.1980	phm	Jan CHUDY p.o.
01.04.1980 - 18.11.1980	hm	Florian STRZEMIECKI
18.11.1980 - 29.09.1981	hm	Jan CHUDY
29.09.1981 - 24.04.1982	hm	Gustaw FARANA
24.04.1982 - 06.12.1982	hm	Danuta FARANA p.o.
06.12.1982 - 18.03.1991	phm	Zbigniew STOLORZ
18.03.1991 - 15.11.1993	hm	Florian STRZEMIECKI
15.11.1993 - 25.11.1997	phm	Zbigniew STOLORZ
25.11.1997 - 15.11.2003	phm	Florian STRZEMIECKI
15.11.2003 - 15.02.2006	phm	Anna GANDYK
15.02.2006 - 15.10.2011	pwd	Paweł LAUFER
15.10.2011 - nadal	pwd	Michał GRZESZKOWIAK

Podsumowanie

Ruch harcerski lat 90-tych i 2000-cznych wszedł w nowy okres swojej działalności. Nowe wyzwania, jakie stanęły przed Związkiem obligują do podejmowania nowych zadań. Powrót Związku do struktur europejskiego skautingu stwarza nowe możliwości, (obozy międzynarodowe, zjazdy skautów itp.). Nowe zadania hufiec Mysłowicki podjął w ramach programu „Barwy Przyszłości” na lata 2003 – 2005 oraz program na lata 2007 – 2010 związany z rocznicami powstania harcerstwa, rokiem Małkowskich i 100-ną rocznicą powstania Związku Harcerstwa Polskiego,

„Misją ZHP. jest wychowanie młodego człowieka, czyli wspieranie go we wszechstronnym rozwoju i kształtowaniu charakteru przez stawianie wyzwań”, czyli wychowanie odpowiedzialnych obywateli – członków wspólnot lokalnych, narodowych i międzynarodowych. Realizacja misji oznacza wzmocnienie wychowawczego charakteru organizacji, definiowanie celów wychowawczych w oparciu o system harcerskich wartości (harcerski system wychowawczy) i współczesnych wyzwań. Wzmacnianie pozycji i autorytetu drużynowego jako głównego harcerskiego wychowawcy oraz podkreślenia znaczenia metody harcerskiej w realizacji celów wychowawczych (cechy i elementy metody) harcerskiej wspólnoty.

Celem niniejszego opracowania było omówienie działań wychowawczych Hufca w minionych 90 latach działalności. Jest to próba ukazania wiedzy o merytorycznym i historycznym aspekcie działalności od powstania do współczesności. Ukazuje działalność wychowawczą, formy działania skierowane do młodzieży i kadry.

Podsumowując, należy wspomnieć o niedociągnięciach, żywię jednak nadzieję że prezentowane opracowanie będzie przedmiotem dyskusji zainteresowanych działalnością harcerską.

BIBLIOGRAFIA

Źródła i rękopisy – archiwum Komendy Hufca

1. *Hufiec Mysłowicki Harcerzy 1932 – 1933*, Rękopis, format A5
2. *Karta ewidencyjna drużyny A. Mickiewicza w Mysłowicach za rok 1936*, Maszynopis
3. Korfanty A., *Moja harcerska przygoda*, Maszynopis
4. Skrzypek F., *Historia V Drużyny Harcerzy im. T. Kościuszki w Mysłowicach w latach 1927 – 1936*, Maszynopis

Dokumenty Komendy Hufca Harcerzy w Mysłowicach

1. *Rozkazy Komendanta Hufca lata 1923-01925, 1927 -1929, 1931 – 1939*
2. *Sprawozdania lata 1934 – 1938*
3. *Raporty, 1935*
4. *Okólniki lata 1935 – 1936, 1957 – 1961*
5. *Uchwały Rady Hufca, 1936, 1937*

Dokumenty Zarządu Okręgu Śląskiego i Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerzy w Katowicach

1. *Sprawozdania lata 1927, 1929, 1930 – 1938*
2. *Okólniki, 1938*
3. *Rozkazy Komendanta Chorągwi, 1938*

Dokumenty Głównej Kwatery Harcerzy w Warszawie

1. *Okólniki, 1938*
2. *Rozkazy Naczelnika Harcerzy L12/1636, L14/1029*
3. *Rozkazy Komendanta Chorągwi ZHP Katowice lata 1645 – 1949, 1957 – 2011*
4. *Rozkazy Komendanta Hufca ZHP Mysłowice lata 1945 – 1949, 1965 - 2011*
5. *Materiały Konferencji Sprawozdawczo – Wyborczej Hufca przed III Walnym Zjazdem ZHP, 1964*
6. *Materiały Konferencji Wyborczej delegata Hufca n a IV Walny Zjazd ZHP, 1968*
7. *Materiały Konferencji Sprawozdawczo – Wyborczej Hufca w latach 1971, 1975, 1984, 1988*
8. *Materiały Kampanii Zjazdowych Hufca w latach 1991, 1992, 1993, 1995, 1997, 1999, 2003- 2011*

Źródła drukowane

1. *Wiadomości Urzędowe ZHP lata 1920 – 1938, 1980 – 2006*
2. *Rocznik Harcerski - Zbiór przepisów obowiązujących w ZHP*, Warszawa 1928
3. *Statut Śląskiego Oddziału ZHP*, Katowice 1928
4. *Statut ZHP lata 1977, 1981, 1989, 1990 ze zmianami*, 2002
5. *Informator Komendy Chorągwi ZHP Katowice*, 1988 – 2003

6. Instrukcje gromady zuchowej oraz drużyn harcerskich, starszo harcerskich i wędrowniczych ZHP, Warszawa 2003 – 2006

Literatura

1. Baden – Powell R., *Wskazówki dla skautmistrzów*, Warszawa 1991
2. Błażejowski W., *Z dziejów harcerstwa polskiego 1910 – 1939*, Warszawa 1985
3. Całek G., *Planowanie pracy drużyny harcerskiej*, Warszawa 1994
4. Ciura G., *Pełnić służbę Bogu i Polsce. Harcerstwo Polskie 1936 – 1945*, Warszawa 1998
5. Denne K., Ostrowski K., *KIHAM – Zarys wydarzeń, wybór dokumentów i relacji*, Warszawa 1980
6. Fetkiewicz O., *Leksykon harcerstwa*, Warszawa 1988
7. Grodecka E., *Pierwsze ćwierćwiecze Harcerstwa Żeńskiego*, Warszawa 1937
8. Grodecka E., *O metodzie harcerskiej i jej stosowaniu*, Warszawa 1984
9. Hanuszkiewicz A., Śliwowski W., *Harcerski poradnik ilustrowany*, Kraków 1990
10. Hausner W., *Krakowski Skauting 1910 – 1914*, Kraków 1994
11. Haykowski M., *Harcerstwo w obronie Warszawy 1939*, Kraków 1989
12. Jackiewicz W., *Naczelne hasła moralne skautingu*, Kraków 1992
13. Kantyka J., *Bernard Świerczyna, PS. Max*, Katowice 1994
14. Kret J., *Harcerze wierni do ostatka*, Warszawa 1986
15. Maskot K., *Szkice pedagogiczne o harcerstwie*, Warszawa 1989
16. Morawski k., *Katowiccy harcerze. Z dziejów Harcerstwa Śląskiego w Katowicach 1918 – 1945*, Warszawa 1974
17. Nowak A., *Wspomnienia harcerskie*, Warszawa 1983
18. Olbromski A. (red.), *Harcerstwo śląskie w czasie plebiscytu*, Katowice 1931
19. Pomian A., *Wierność czy trwanie – dylematy harcerstwa lat 80-tych*, Warszawa 1988
20. Sikorski E., *Szkice z dziejów harcerstwa Polskiego w latach 1911 – 39*, Warszawa 1989
21. Szajer A., *Bohaterowie spod znaku lilijki*, Katowice 1984
22. Wiśniewski M., *Harcerz, żołnierz, obywatel*, Warszawa 1987
23. Wujek R., *Skauting dzisiaj*, Warszawa 1995
24. Wyrwalski T., *Rozwój idei puszczańskiej w skautingu 1902 -39*, Kraków 1990
25. Zawadzka A. (red.), *Harcerstwo żeńskie w Warszawie w latach 1911 – 1949*, Warszawa 1995

Opracowania

1. Broniewski S., *Dlaczego harcerstwo? W 70-lecie ZHP*, Tygodnik Powszechny 1981, nr 20
2. Jordanówna W., *Zarys historii Harcerstwa Śląskiego*, w: *Harcerz*, nr 23/1927